

ଦିଶୁଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନମ । ନିଶକାର ହୋଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ ॥
 ପୃଥ୍ୱୀର ଭାବ କଲେଣି ଉଦ୍ଧାସ । ଯୁଗହୁଁ ଅସି ହୋଇଲଣି ଶେଷ ॥
 କେମନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଅସିବେ ଏଥକୁ । ସମସ୍ତେ ଏହା ବିଚାର ମନକୁ ॥
 ବୁଝା ବୋଲିଲେ ଅଛି ତାର ମର୍ମ । ସୀତା ତେଜିଲେ ଯିବ ସବୁ ଧର୍ମ ॥
 ଧର୍ମ ବିଘ୍ନେ ପ୍ରାଣୀ ଯାନ୍ତି ନାଶ । ବେଦବେଦାନ୍ତେ ସବୁଠାରେ ଦୋଷ ॥
 ସକଳ ଦେବ ଏକ ଠାବ ଦୋଇ । କାକ୍ୟଦେବଙ୍କି କହଲେ ମଣାଇ ॥
 ଏକା କଥାକେ ଅସିବେ ଶ୍ରୀରାମ । ସୀତା ତେଜିଲେ ଯିବ ଧର୍ମ କର୍ମ ॥
 ଭୁଲେ ଗୋ ମାତ ଏହିକ୍ଷଣି ଯିବ । ଶ୍ରୀରାମ କଣ୍ଠରେ ବିଜେ ଜରିବ ॥
 ସେମନ୍ତେ ରାମ ତେଜନ୍ତି ଜାନକା । ଉପାୟ ମାଗୋ କରବ ତହୁଁ ॥
 ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଲେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ । ଚଳନ୍ତୁ ନ ଜରି ଲେ ବହୁବ ॥
 ଏମନ୍ତେ କହୁ ଦେବତାଏ ଗଲେ । କାକ୍ୟଦେବ ଏଣେ ବିଜୟ କର ॥
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ତରେ । ବିଜୟ ହେଲେ ଶ୍ରୀରାମ ହରି ॥
 ଦଲବ କଷଣ ଦେ କରୁ ଅନ । ସୀତାଠାରେ ରାମ ବିମୁଖ ॥
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ କାହାଣୀ । ମନେ ବିଚାରନ୍ତି ରାମ ଭରଣୀ ॥
 ରୁଷିନିଜମାନେ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ମୋହ ସଙ୍ଗତେ ହୋଇଥିଲେ ସୀତା ॥
 କେମନ୍ତେ ଦେଖିବ ତାଙ୍କ ବଦନ । ଦେବ ଭୋଜନ ଦେନ କହେ ॥
 ଏମନ୍ତେ ରାମ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ଦେଖିଲେ ସୀତା ବଦନ ଚରଣ ॥
 ପୁଛନ୍ତି ରାମ ଶୁଣ ପ୍ରାଣସଖୀ । କିପରି ମନରେ ହେଉଅଛି ଦୁଃଖୀ ॥
 କହୁ ଆମ୍ଭକୁ ସେହି କଥା କଥା । ସେମନ୍ତେ ଯିବ ତୁମ୍ଭ ମନ କଥା ॥
 କାହା ଶୁଣି ସୀତା ହରଷ ହେଲେ । ଶିବେ କରଦେଇ ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ॥
 କହନ୍ତି ସଖା ବନ୍ଦନ କଥା । ମନରେ ପଡ଼ି ପାଇଅଛି ବ୍ୟଥା ॥
 ରୁଷିନିଜମାନେ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ସେମାନେ ହୋଇଥିଲେ ମୋର ବନ୍ଧୁ ॥
 କହେ ଭୁଞ୍ଜିବ ବନ ଫଳ ମନ । ବସନ ନାହିଁ ପିନ୍ଧନ୍ତି କଲେ ॥
 ମନେ ବିଚାରଇ ଯିବ ଦଳକୁ । ଭୋଜନ ଦେବ ଦେବ ତାହାକୁ ॥
 ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୋତେ ନେବ । ଗୁରୁଦଳରେ ସବୁ ଦେଖାଇଲେ ॥

ଶୁଣି ରତ୍ନନାଥ ବୋଲଲେ ହେଉ । ଯିବ ବନକୁ ହରିବନ ଯାଉ ॥
 ଶୁଣି ବିରାଟ ଜନକ ଦୁହେଁ । ରାମ ବିଚାରନ୍ତି ଆଦେ ବିଧାତା ॥
 ରାଜା ପାହଲେ ହୁଅନ୍ତି ରାଜନ । ବାରବରଷ ଗଲି ଘୋରବନ ॥
 ବନରେ ଯେତେ ପାହଲେ କଷଣ । ମୋହନ କେନ୍ଦ୍ର ନ ଜାଣନ୍ତି ଅନ ॥
 ପୁଣି ସୀତା କହୁଅଛନ୍ତି ଏହା । ଆଦେ ବିଧାତା ବିଧାତା କାହା ॥
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଦିବସ ଶେଷ । ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପଦ୍ମ କୁମୁଦ ପ୍ରକାଶ ॥
 ସବୁକର ଘରେ ଘାସ ଜଳନ୍ତ । ତ ଜବାକକୁ ପେଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ॥
 ବେଳକୁ ବେଳ ହୋଇଲା ଅନ୍ଧାର । ଅନ୍ଧାରୀ ବିଜେ ଜଳେ ରଘୁନାଥ ॥
 ଅତି ଉଦାତ୍ତ ଜଳ ବିକଳରେ । ବୁଲୁ ଆସନ୍ତି ରାମ ସବୁଠାରେ ॥
 ମଣ୍ଡପ ପିଣ୍ଡା ସବୁ ବୁଲୁ ଆସି । ନିନ୍ଦା ଯାଇଛନ୍ତି ନଗର ବାସୀ ॥
 ଦାଣ୍ଡରେ ଡାକନ୍ତି ମୁଲ୍ୟପାଇକ । ବିଜେ କରୁଛନ୍ତି ଘେନି ନାୟକ ॥
 ମହର ପିଲଣ ଏକ ରଜକ । ଭାସିବା ସଙ୍ଗେ ଜଳି କରି ଅନେକ ॥
 ବୋଲଇ ଭୁଲୋ ଜାପଘର ଗଲୁ । ବସି ଶୁଆ ହୋଇ କପାଁ ରହିଲୁ ॥
 ଯାଅ ହୋଠାରେ ମୋରଜାୟି ନାହିଁ । ଦୋରୁରୀସୁବଜ ମୁଖ ନ ଗୁହ ॥
 ଶୁଣି ଯୋବନୀ ବୋଲଲା ବିଚାର । ମେତେ ଯେ ବୋଲଇ ଦୋରୁରୀ ॥
 ନାରୀ ॥

ଜାପଘରେ ଶୁଆ ଦିନେ ରହୁଲା । ଏଥୁ କପାଁ ଦୋରୁରୀ ହୋଇଲା ॥
 ରାଜି ପାହଲେ ଲୋକଙ୍କୁ କହୁବ । ଦୋଷ ହୋଇଲେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୁଏ ॥
 ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର, ସେ ଜଗତେ ରାଜା । ତରୁଦ ରୁକନ ତାଙ୍କ ପରଜା ॥
 ତାଙ୍କ ଭାରିପାକୁ ରାଜଣୀ ନେଲା । ତରୁଦ ନାସ ବନ୍ଦୀ କରିଥିଲା ॥
 ରାବଣ ମାର ସୀତାକୁ ଆଣିଲେ । ଆଣି କରି ଅରବେଳ ହୋଇଲେ ॥
 ରାମ ତହୁଁ ବଡ଼ ଜାତି ହୋଇଲୁ । ଦୋରୁରୀ ବୋଲି ମୋତେ ବାଲି ॥
 ଦେଲୁ ॥

ଏତେବେଳେ କପାଁ ଗୋଲ କରିବୁ । ରାଜପାହରେ ସକାଳେବେଳେ ॥
 ଯୋବନୀ ଦୁଃଖୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି । ମନେ ବିଚାରନ୍ତି କୋବିଶ୍ରପାଣି ॥

ନିଶ୍ଚୟ ଶୀତା କଲକି ହୋଇଲା । ଜଗତେ ମୋତେ ଅପଣ୍ୟାତ ଦେଲା
 ଗୁରୁ ଧୋବଣୀ ବୋଲଇ ଏକଥା । ତେଜବି ନିଷ୍ଠେ ଜନକ ଦୁହନ୍ତା ॥
 ଏହା ବିଶ୍ୱର ଜଗତ ଜୀବନ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ବିଦଳ ମନ ॥
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ନିଜ ସଦନ । ଦେଖିଲେ ଯୋଦ୍ଧା ହିଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ମୁଖକୁ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । କାଲି ଗୁରୁ ମୋତେ ପିତୃ ଜୀବନ ॥
 ଅଜି ଦେଖିଆ ଏ ଚୋରନ୍ତ ମୁଖ । କାଲିଦେବ ମୋତେ ତାରୁଣୀ ଦୁଃଖ
 ପଲଙ୍କେ ପହଞ୍ଚିଲେ ରାୟପତି । ହୃଦେ ଲଗାଇ ଜନକ ଦୁହନ୍ତା ॥
 ଧର ବଦନେ ଉଅନ୍ତି ତୁମ୍ଭନ । ଲୋଚକ ବହଇ ବେନି ନୟନ ॥
 ଏମନ୍ତେ ରଜନୀ ହୋଇଲା ଶେଷ । କାକ ପିକ କଲେ ଧନ ପ୍ରକାଶ ॥
 ଶୁଣି ପଲଙ୍କ ତେଜଲେ ଶ୍ରୀରାମ । ବୋଲନ୍ତି ଉଠ ଯୁବଜୀବନ ॥
 ଭାଜିଲା ନିଦ୍ରା ଉଠିଲେ ଜାନଙ୍କା । ଶ୍ରୀରାମ ମୁଖ ଶୁଣନ୍ତି ନିରୋଖି ॥
 ରାମ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ପ୍ରାଣ ସଖି । ଯାଅ ଯା ରାଣ ନନ୍ଦନୀବ ଦେଖି ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେନପାଉ ଅଣ ହୋଇ । ଧନ ବସନ ଦେବା ପଠିଆଇ ॥
 ଶୁଣି ଜାନଙ୍କା ହରଷ ହୋଇଲେ । ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଚରଣେ ପ୍ରଣାମ କଲେ ॥
 ସେଠାରୁ ବିଜେ କଲେ ରାୟପତି । ତାଙ୍କ ବହନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ଶୀତାଙ୍କୁ ଦେନ ଘୋରବନ ସିବ । ନିଜ ହୃଦେ ନିବାସି ଅସିବ ॥
 ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚରଣ ହୋଇଲେ । ଅଜିଲେ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଫେଇଲେ
 ପରିବେଶର ଶ୍ରୀରାମ ଚରଣ । ଲୋଚକ ବହଇ ବେନି ନୟନ ॥
 ଯେ ଧର କି ବୋଲି ବୋଲଇ ଦୁଃଖ । ମେରୁକି ଭାଜି ପଦୁଅଛି ମୁଣ୍ଡେ
 ଶ୍ରୀରାମ ନ ଦେଖିଲେ ଯାହାକୁ ଲୋଡ଼ି । ହୃଦେ ଲଗାଇ ପଲଙ୍କେ

ପହଞ୍ଚି ॥

କାହାର ଲାଗି ମାଇଲି ହିକାଶ । ଏବେତ ଏହା କହୁଛ ଅପଣ ॥
 ବଢ଼େ ମୁନି କହୁଛନ୍ତି ମାତା । ରୋ ପ୍ରାଣ ମନ ପାଶୋଇଲି ତାହା ॥
 ଯାହା ନିଜ ଶରଣେ ପଡ଼ିବ ସତେ । ସମ୍ମାନେ ତାଙ୍କୁ ବଳବନ୍ତେ ॥
 ଧର ଧରଣେ ଦେବପତି । ଧନ ଧରଇ ନ ପଶବେ କହ ॥

ତେବେବେବେ ଦୋଳିବେ ରାଜା । ମାରିବେ ଦୁଷ୍ଟ ପାଳିବେ ପରାଜା ॥
 ଦେଖ ସୀତାଙ୍କ ଗର୍ବ ପ୍ରସମାପ । କି ଦୋଷେ ଶ୍ରୀରାମ ଏଡ଼େ ନିରାଶ ॥
 ବ୍ୟାଧି ବଞ୍ଚିବ ଖାଇବେ ଦେଖିଲେ । ପ୍ରିୟାବତୀଦୋଷଲଗିବରଲେ ॥
 କି ବୋଲି ବୋଲିବେ ଶୁଣି ଜଗତ । ଧୂଳାର କରବେ ଗୁଣି ସମସ୍ତ ॥
 ଶୁଣି ହୋଧକରେ ବୋଲନ୍ତି ରାମ । ତୁ ସୀତା ନ'ନେ ଅମ୍ବେୟାର ବନ ॥

ଏସନ ଶୁଣି ବୋଲଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ନେବ ଗୋଷ ଉଁ ସୀତା ଘୋରବନ ॥
 ଶୁଭ ଅସିବ ମୁଁ ଅଜ୍ଞ ପ୍ରମାଣେ । ସେ ପ୍ରଭୁ ଦେବା ନ ଜାଣିବେ ଆନେ ॥
 ଏମନ୍ତ କହୁ ଶିରେ କର ଦେଲେ । ମେଲଣି ମାଗି ସୀତାସ୍ଥିରେ ଗଲେ ॥
 ମୁଖ ଘୋଡ଼ ଶିରେ ଯୋଡ଼ିଲେ ପାଣି । କଲ୍ୟାଣ କଲେ ଜନକଦୁର୍ଲ୍ଲଖୀ ॥
 ବୋଲନ୍ତି ହେ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୁଣ । ବିଲମ୍ବ ନ କର ଯିବା ବନ୍ଧନ ॥
 ବିମନେ ବସିଣ ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଗଗନ ପଥରେ କଲେ ଗମନ ॥

ନୟ ପାରି ହୋଇ ତଳିଲା ଯାନ । ନିବିଡ଼ ଲତା ମହାଘୋରବନ ॥
 ସେ ବନେ ବିମାନ ଲଗନ୍ତେ ବାଣୀ । ଭାବେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୁଣଠାକୁରଣୀ ॥
 ପାଦେ ଗତିବା ନ ଚଳଇ ଯନ । ହେଉ ବୋଲି ସୀତା ହରଷମନ ॥
 ତିମାନୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗମନ କଲେ । ଘୋରବନେ ସରୋବର ଦେଖିଲେ ॥
 ସୀତା କହନ୍ତି ହେ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏହି ସ୍ଥାନରେ କହୋ ହେ ଘାନ ॥
 ଦୁଷ୍ଟ ଲଗିଲା ନ ପାରିଲି ସହ । ବୋଲନ୍ତି ଦଳହ ସେ ବରଦେବ ॥

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି କର ଗୋ ଘନ । ତହୁଁ ଜାଣିଲା କରଲେ ଜମନ ॥
 ଘାନ ପାରି ମନେ ଚୋଷ ଲଗିଲେ । ବାହୁଡ଼ି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଶେ ଟିକିଲେ ॥
 ପୁଣି କହନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ତଳେ ମନ ଲଗଇ ରୋଦନ ॥
 ସଖୀଙ୍କ ମଠ କେତେ ଦୁଇ ଅଛୁ । ହେବେ ମୁଁ ଦେଖାଇବି ନିଦ୍ରାମତୁଛୁ ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି କର ଶୟନ । ଦ୍ଵାପା କରୁଥିବ ତୁମ୍ଭ ତରଣ ॥
 ନବେ ତବ ପାଦ ଗୁପ୍ତକ ଦସି । ହେବେ ଲୋକ ଶୁଣିବେଲେ ଦେଖି ॥

ସୀତା କହନ୍ତି ଲୁଚିଯାଇ ବାବୁ । ଧନ ଶର ସେନ ଜଣି ବସିବୁ ॥
 ଡରଇ ବାବୁ ବନର ଭିତର । ଶବ୍ଦେ କଥା ପଡ଼ଇ ମନର ॥
 କୋମଳମନ୍ତ୍ର ଲୁଚି ଏ ପାରିଲେ । ତା ପରେ ପଶନ୍ତି ପାରି ଶୋଇଲେ ॥
 ମନେ ବସୁର କରନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏମନ୍ତ ବେଳେ କରଇ ଗମନ ॥
 ପନ୍ଥ ଖଣ୍ଡି ଏ ଲେଖି ଘରଭାଇ । ବୃଷେ ଲମ୍ବାଇଲେ ଶସ୍ତ୍ରନଠାଇ ॥
 ମାତଃ ତୁମ୍ଭକୁ ମୁରୁହିଲେ ରାମ । ବନରେ ଭୁଞ୍ଜିବ ତୁମ୍ଭ କରମ ॥
 ଯାଉଛି ମୁହଁ ନ କରିବ ଶେଷ । ମୋହର ମାଗୋ ନାହିଁ କିଛି ଦୋଷ ॥
 ଅଯୋଧ୍ୟା ଅଛୁ ମନେ ନ କରିବ । ପଥ ପଶୁର ପିତାଘର ଯିବ ॥
 ଏମନ୍ତେ ନେହୁ ଲେଖକ ବହୁ । ଶ୍ରୀତ ଯିବାକୁ ସତ ନ କଲଇ ॥
 ଶୀତାଙ୍କ ପାଦେ କରିଣ ପ୍ରଣାମ । ବାହୁଡ଼ିଲେ ତହୁଁ ସୁମର ଧର୍ମ ॥
 ଶ୍ରେଷ୍ଠର ଯାଇ ଶୁଦ୍ଧେ ପଛକୁ । କୋଥରେ ଗାଳି ଦିଅଇ ଧର୍ମକୁ ॥
 ଧୂଳି ବସାତା ତୁ ଏଡ଼େ ଦାରୁଣ । କି ଦୋଷେ ବଢ଼ିଲୁ ଏଡ଼େ କଷଣ ॥
 ଶୁଭାଶ ପୁରୁଷାଂଶ ମହାଶୟ । ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖୁ ତୁ ଏଡ଼େ ବିପଦ ॥
 ଶ୍ରେ କୋରେ କୋଥ କଲେ ଯିବୁ ନାଶ । କିପାଇ ଦେହର ଏଡ଼େ
 ସାହସ ॥

ପଣି ବସୁରନ୍ତି ଘରକୁ ଯିବ । ରାମ ବଦନ କେମନ୍ତେ ଶୁଦ୍ଧିବ ॥
 କି ମୋ ଜୀବନ ଶୁଦ୍ଧି ନ ରହୁ । ମୁଦିନା ଏହଠାରେ ପଡ଼ିଯାଉ ॥
 ପୁଣି ମୂର୍ଖାଲିର ଧୂଳି ଦେ ଶରାମ । ନିଦି ସୁ ପୁରୁଷ ପଶୁକ ସମ ॥
 ତହୁଁ ମୁଁ ଭୁବନେ ସୀତା ସୁନ୍ଦରୀ । ତାହାଙ୍କୁ ତେଜିଲେ କୋଦଣ୍ଡ ଧାରୀ ॥
 ନିଷ୍ଠେ ଜାଣିଲେ ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ମନ ! ପାଷାଣ କଠୋର ତୁମ୍ଭର ହୃଦ ॥
 ଏହା ବସୁର ପଶନ୍ତେ କଟକଟ ସୀତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ରଘୁନାୟକ ॥
 ବାହୁଲ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଶ୍ରୀମରଣ । ବୋଲନ୍ତି ଆରେ ଦାରୁଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ତୁ ଏକ ଅଲଳୁ ସୀତା ତ ନାହିଁ । କେବଣ ବନରେ ଗୁଡ଼ିଲୁନେଇ ॥
 କେବଳ ବନେ ଅଲଳୁ ପ୍ରତି । ଦେଖିଥାଏ କିନା ଯାଇ ବାହୁଡ଼ି ॥
 ମୋହେ ମୋହେ ମୋହେ ମୋହେ ନଥ । କେଣେ ଗୁଡ଼ିଥାଏ ଦେଖାଇ ଦଥ ॥

ବଦନ ପୋତଣ ଭରା ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଲୋଡକ ବଦନ ବେନ ନୟନ ॥
 ଦଶିଷୁ କହନ୍ତି ଶୁଣ ଶ୍ରୀରାମ । ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଶସିମାନଙ୍କ ଭ୍ରାତ୍ରମ ॥
 ତୁମ୍ଭଠାରୁ ସର୍ବ ହୋଇଛି ଜାତ । ତୁମ୍ଭେ ତ ଜଗତରେ ତାହା ମାତ ॥
 ମାୟାରେ ପଡ଼ି କରୁଛ ସେଦନ । ହେ ରାମ ତୁମ୍ଭେ ଅମ୍ଭଠାରୁ ଶୁଣ ॥
 ଯେବେ ସ୍ବର୍ଗଲ ଜନକ ଦୁଃଖି । ଆଉ ସେ କଥାକୁ ନ କର ଚିନ୍ତା ॥
 କଲା କର୍ମ ଭାର ହୁଅଇ ନାଶ । ହେ ରାମ ମନରେ ନ କର ହାସ ॥
 ଦେଲା ଗୁଡ଼ିଆ ଯେ ମଗି ଲୋଡ଼ଇ । ଅବଶ୍ୟ ସେହୁ ନରକେ ପଡ଼ଇ ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ଆମ୍ଭେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୀତା । ଘୋଷିବ ଚରୁ ହେ ଜଗତଜିତା ॥
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ହୋଇଲେ ମଉନ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭରତ ଯେ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ॥
 ଅନ୍ତଃସ୍ଥରେ ରାମ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ମାତାଗଣେ ପ୍ରବୋଧଲେ ଅଶେଷ ॥
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶ୍ରୀରାମ ନାଶ । ଭଞ୍ଜିଲା ନୟା ଉଠିଲେ ସୁମରା ॥
 ଦେଖିଲେ ସନ୍ତପେ ନାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଭ୍ରାତା ହୋଇଲେ ମନ ଛନ ॥
 ଡାକନ୍ତି ବାବୁ ଶୁଣରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । କେଣେ ଲୁଚିଅଛୁ ଦେଖା ବଦନ ॥
 ବେଳ ଉଡ଼ିବ ନ ଶୁଣ କିପାଇଁ । ସଖୀଙ୍କ ମଠକୁ ଯିବା ଚଳାଇ ॥
 ଡାକିଡ଼ାକି ଦେଖା ଚଟା ହୋଇଲେ । ପଥ ଖଣ୍ଡିଏ ଲମ୍ବୁ ହୁ ଦେଖିଲେ ॥
 ଶ୍ରୀକରେ ପଥ ପଡ଼ି ମହାସତା । ମୁରୁଛିତା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଶିତ ॥

ଶଶିକେ ଚେତନ ପାଇ ଉଠିଲେ । ଆହା ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲି ସୁମରେଲେ ॥
 କିଛିହୁଁ ଦୋଷ ନ କଲି ଗୋସାଇଁ । କେନେ ଉପହୁଁଲି ମୋତେ କିପାଇଁ ॥
 ବାଟ ନ ଜାଣଇ କେଣିକି ଯିବ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ବନେ ବଞ୍ଚିବ ॥
 ପୁଣି ବୋଲନ୍ତି ତାଙ୍କ ମହାବୀର । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୋର ସର୍ବ ଶୁଭେ ଆଉ ॥
 ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ସେବା ମୋର ଘେନ । ଘରକୁ ଶୁଣେ ଯାଉ ମୋ ଲକ୍ଷଣ ॥
 ମୋତେ ପଚାରିବ ଦୁଃସହ ସଙ୍କଟ । କେଣିକି ଯିବ ନ ଜାଣଇ ବାଟ ॥
 ସେଠାରୁ ଦେଖା ଖଣ୍ଡେଦୂର ଗଲେ । ବଣା ହୋଇ ବାଟେ ଗୁଡ଼ନ ॥

ବାଲମାକମ୍ବନ ଶିଷ୍ୟ ସେଠାରେ । ବୁଲନ୍ତି ଫଳମୂଳ ଖୋଜିବାରେ ॥
 ରୋଦନ ଶୁଣି ସେ ଡଳିଲେ ଆସି । ଦେଖିଲେ ବନେ ସୀତା ଶୁଭ୍ରବେଶା ॥
 ଏକ ମୁଖ ଗୁହ୍ୟ ଆରେକ ପୁଛ । ସୀତାତ ଅନୁର ଚନେ କାନ୍ଦୁଛି ॥
 ବଦନ ପୋତି କାନ୍ଦୁଥିଲେ ସଜା । ଏ କଥା ଶୁଣି ଗୁହ୍ୟଲେ ଝଟିତ ॥
 ଚିହ୍ନିଲେ ଦେଖା ବାଲମାକ ଶିଷ୍ୟ । ଅଳ୍ପଲେ ରୋଦନ କଲେ ଅଶେଷ ॥
 ଦେଖୁ କାନ୍ଦଲେ ସେହୁ ବେନଭାଇ । ସୀତା କରଧର ତୋଳନ୍ତି ଯାଇଁ ॥
 ମୁଖକୁ ଗୁହ୍ୟ ଲୋଚକ ପୋଛିଲେ । ବନେ ନିର୍ଯ୍ୟାସ କାନ୍ଦୁଛ ବୋଲିଲେ ॥
 ସୀତାଙ୍କୁ ଦେନ ବେନଭାଇଗଲେ । ମଠରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥
 ବସି ଅଛନ୍ତି ବାଲମାକ ଗୁଣି । ପୁରଣ ପୋଥି ରାମାୟଣ ଘୋଷି ॥
 ପିତା ଚରଣ ଧରିଣ ଚଢ଼ିତ । ଉଡ଼େ ରୋଦନ କଲେ ମହାସଜା ॥
 ଜୋଧର ହୋଇ ବୋଲନ୍ତି ପିତା । କି କଥା କହ କହ ସିନୋ ସୀତା ॥
 ସୀତା ବୋଲିଲେ କହୁଛଇଁ କିସ । ଚିନାଦୋଷେ ମୋତେ ଦେଖିଲେ ॥
 ଭୟ ॥

ଦୁମ୍ବେ ମହାମୁନ ସମସ୍ତ ଜାଣ । ବେଦ ପୁରାଣ ଅଗତ ବଖାଣ ॥
 ଯେବଣ ଦନେ ବନବାସ କଲି । ଗୁଣି ନନ୍ଦନା ସଙ୍ଗ ହେଉଥିଲି ॥
 ଗୁଣି ନନ୍ଦନାମାନେ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ମୋହ ସଙ୍ଗରେ ହୋଇଥିଲେ ସଖୀ ॥
 ସେମାନେ ମୋ ମନେ ପଡ଼ିଲେ ପିତା । ଦଣ୍ଡେ ମୁଁ ବସି କରୁଥିଲି ଚନ୍ଦ୍ରା ॥
 ଏ ସମୟେ ପ୍ରଭୁ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ପରୁରଲେ ମୋତେ କପାଁ ବରଷ ॥
 ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପ୍ରଭୁ ବନବାସ କଥା । ଗୁଣିନନ୍ଦନା ମନେ ପଡ଼ି ବ୍ୟଥା ॥
 ଦୁଃଖକାଳରେ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ସଖୀ । ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲେ ଯିବି ତାଙ୍କ ॥
 ଦେଖୁ ॥

ମୋର ସଙ୍ଗତରେ ବୁଦ୍ଧବ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଉତ୍ତମ ବସନ ମିଷ୍ଟଭୋଜନ ॥
 ଦସି ବୋଲିଲେ ମୋଦଣ୍ଡ ଧାରଣୀ । ଯିବି ସଙ୍ଗତରେ ଦେବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ଅଳ୍ପଦିନ ମୋତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣର । ଶୁଣି ଅଲଲେ ବନର ଉତ୍ତର ॥
 ପୁଅପୁତ୍ର କହୁ ଅଳ୍ପଲ ହେଲି । ନିର୍ମଳ ପ୍ରସରିଣୀ ଏ ରେଟିଲି ॥

ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ କହ କଲେ ଥିଲ । ବୋଲଇ ବାବୁ କରବ ଶୟନ ॥
 କୋମଳ ପଟ ଶୁଭ୍ର ପାରିଲି । ଭେ ପିତା ପଥଶ୍ରମେ ନିଦ୍ରା ଗଲି ॥
 ପ୍ରାଣ ଶୁଣି ଏ ଲେଖି ଉକୁଚଲେ । ନ କହିଣ ମୋତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ ॥
 ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲା ନ ଦେଖିଲି ତାଙ୍କୁ । ବହୁତ ଡର ଲଗିଲା ମନକୁ ॥
 ଦେଖିଲି ପ୍ରାଣ ଶୁଣି ଏ ଲେଖନ । କର ଉକୁଚ ପାଇଛି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ପଡ଼ିଲି ରାମ ମୁରୁଛିଲେ ଦେ ଦେ । ଅଯୋଧ୍ୟା ନ ଯିବୁଛି କଦାଚିତ୍ତେ ॥
 ମୋହର ମାଗୋ କିଛି ନାହିଁ ଦୋଷ । ବନ୍ଧୁର ମୋଠାରେ ନ କହ ॥
 ରୋଷ ॥

ପଥ ପଶୁର କାପ ଗର ଯିବ । ନୋହିଲେ ତୁମ୍ଭ କରମ ଭୁଞ୍ଜିବ ॥
 ଦେ ପିତା ପଥମାସ ଗର ମୋର । ଶ୍ରୀରାମ କଲେ ଦାରୁଣ ବେରୁର ॥
 ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ଭୋ ପିତା । ଶୁଣି ମୁନିଙ୍କ ମନେ ବଚବ-ଥା ॥
 ଭୟରନ୍ତି ମୁନି ଏ କିପ କଥା । ମନକୁ ପ୍ରତି ନିବୁର ସବ-ଥା ॥
 ଦୋଷ ନ ଦେଖି କି ପୁତଲେ ରାମ । ବୁଝିବା ବୋଲି କଲେ ॥
 ଯୋଗଧାନ ॥

ଅଶ୍ୱାଙ୍ଗ ଯୋଗ ବୁଝି ସମାଧରେ । ଖୋଜିଲେ ଦୋଷ ବେଦ ବେଦା ॥
 କ୍ରରେ ॥

କାହିଁ ନ ଦେଖିଲେ ସୀତାଙ୍କ ଦୋଷ । ମନରେ ମୁନି ପରମ ସନ୍ତୋଷ ॥
 ବୋଲନ୍ତି ରାମ ଧର୍ମ କଲେ ନାଶ । ଅଦୋଷେ ସୀତାଙ୍କୁ କଲେ ନିରାଶ ॥
 ଗର୍ଭରେ ପାଞ୍ଚମାସ ମହାଶୟ । ଏଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସେହି ରଘୁପତି ॥
 ବୋଲନ୍ତି ସୀତା ଚଣେ ପଖାଳ । ଶୁଦ୍ରମନ୍ତ୍ର ବ୍ୟଥା ଭୁଞ୍ଜି ଶୀତଳ ॥
 ଶୁଣି ଜାନକୀ ପାଦ ପଖାଳଲେ । ପିତାଙ୍କ ଚଣେ ତଳେ ପଡ଼ିଲେ ॥
 ଘଟରେ ପଶିଲେ ଶ୍ରୀରାମରାଣୀ । ଦୁଷାର୍ତ୍ତେ ପିଇଲେ ଶୀତଳ ପାଣି ॥
 ବୁଝି ନିନ୍ଦାମଣୀନେ କହୁ ସୁଖୀ । ହେ ଯାହା ମାନସେ କରନ୍ତି ଦେଖି ॥
 କେହି ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ମଣୋହ କର । ଦୁଧ ଦହୁ କେନା ଜୁନଣୀ ପର ॥
 ଫଳ ମୂଳ କେହି ବଅନ୍ତି ଅଣି । ଶୋକେ ନ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ରାମପାଣି ॥

ସେ ଦିନ ରାମ ମଣୋହ୍ର ନ କଲେ । ମାତା ଗଣ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧୁଲେ ॥
ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ପୁଜିଲେ ଶୁଣ । ଘନ ନିଧି ରାମ ପାଦେ ଚରଣ ॥

—୦*୦—

ଏମନ୍ତ ମାସ ଶୁକ୍ଳ ପାଞ୍ଚ ଗଲା ! ପ୍ରସବ ମାସ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
ଦିନେ ତୋଟାରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି ରାଜେ । ଗୁଣେ କୁମାରୀଗଣ ଦେନପଟେ ॥
ଏ ସମୟେ ଉଦର ବ୍ୟଥା କଲା । ବସିଲେ ଦେହ ଅଣକତ ହେଲା ॥
ଲବଙ୍ଗଲତା ତଳେ ମହାସଜା । ଚକଲ ହୋଇ ଶେଢନ କରନ୍ତି ॥
ସଞ୍ଜମାନେ ଦେଖୁ ଧଇଲେ ପେଟ । ବହୁତ ଦେଖ ପାଇଲେକ କଷ୍ଟ ॥
ଲତା ଧରି ହେଲେକ ଉଦାର । ଜାତ ହୋଇଲା ସୁନ୍ଦର କୁମର ॥
ରୁନେନ୍ଦ୍ରୀଣ କେଶ ହୋଇ ଗଲେ । ଭାଲମୀକ ଆଗେ ବାରତାଦେଲେ ॥
ହେ ପିତା କେଶେ ଅସ ହୋଟାଯାଏ । ସୀତା ଜାତ କଲେ ସୁନ୍ଦର ॥
ପୋଏ ॥

ଶୁଣି ବାଲମୀକ ହରଷ ମନ । ପାଇ ମିଳିଲେ ସୀତା ସନ୍ନିଧାନ ॥
ହୋଇନ୍ତି ବାଲମୀକ ତପୋଧନ । ଧନ୍ୟ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ସୀତାନନ୍ଦକ ॥
ଜାନକା ହୋଇନ୍ତି ଶୁଣ ପିଅର । ଅଦୃଶ ପେଟ ବଥାଉଛି ମୋର ॥
ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ବାଲମୀକମୁଖ । ପାଣି ମନ୍ଥିଲେ କୁଶବନ୍ଧୁ ଘେନ ॥
ଦେଲେ ଜାନକା ତା କରନ୍ତେ ପାନ । ପୁଣି ଜାତ ହେଲା ଏକନନ୍ଦନ ॥
ଦେଖୁ ବାଲମୀକ ସାନନ୍ଦ ହେଲେ । ଏକ ପୁଅ ନେଇ କୋଳେ ॥
ଧଇଲେ ॥

ନାଗ ଜାତି ଦେବା ହରଷ ମନ । ଅପଣେ ଧଇଲେ ଏକ ନନ୍ଦନ ॥
ମଠରେ ପ୍ରବେଶ ନନ୍ଦନ ଦେଲେ । ଚିତ୍ତ ପକାଇଲେ ଉତ୍ତମପାଣି ॥
କୋମଳ ପତ୍ର ଲୁଚି ପାରିଲେ । ପୁଅଟି ନେଇ ତତ୍ତ୍ୱ ଶୁଣିଲେ ॥
ଦେଖି ଜାନକା କରନ୍ତି ଶେଢନ । ମୁତ ହୋଇଯିବ ଦୁଃଖୀବନ ॥
ଅଦୃଷ୍ଟେ ଶୁଭ ଏହା ଅରଜିଲା । ପତ୍ର ଶଯ୍ୟାର ଉପରେ ଶୋଇଲା ॥
ଚିନ୍ତେ ଥିଲେ ହେଲୁଥିଲେ ଜନମ । କେତେ ଉତ୍ସବ କରିଥାନ୍ତେ ରାମ ॥

ହାଟ ଭୂଠ କେତେ କରନ୍ତେ କୁର । ଧନ ଦଣ୍ଡନ ରତନ ଦଣ୍ଡର ॥
 ପିତା ଶୁଭ୍ରାଦା ପିତାମହମାନେ । ବଧାଲ ଦେଉଥାନ୍ତେ ଜଣେ ଜଣେ ॥
 ସେବଣ ରତନେ ନେଇ ଶୁଆନ୍ତେ । ଗର୍ବ ତଦନ ପିତକା ମାରନ୍ତେ ॥
 ମୋହ ମନ ଜାଣି କୋପ କରନ୍ତେ । ତଦନ କାଷ୍ଠେ ଅନୁକୃ ଜାଲନ୍ତେ
 ସେବା କରଥାନ୍ତେ ସମସ୍ତ ଦାସୀ । ବିବିଧ ରଙ୍ଗେ ମନ ମୋର ଭୋଷି ॥
 ଏତେ ଶୁଭର କେଉଁଥରେ ଗଲା । ବିଧାତା ମୋତେ ଏତେ ଦୁଃଖ
 ଦେଲା ॥

କହନ୍ତେ ନୟନୁ ବହଳ ପାଣି । ଦେଖ କରନ୍ତି ବାଲମୀକ ମୁନି ॥
 ଚିତ୍ତେ ଚିନ୍ତା ନ କର ଗୋ ସୀତା । ତୋ ପୁତ୍ର ହୋଇବେ ଜଗତ
 ବିତା ॥

ଅଯୋଧ୍ୟା କଟକେ ହୋଇବେ ଶୂର୍ପାନଖ । ମାରବେ ମୁଖ୍ୟ ପାଳିବେ ପରଜ ॥
 ପିତା ପୁତ୍ରକର ହୋଇବ ଭେଟ । ଅଳ୍ପ ଦିନେ ଯିବ ତୁମ୍ଭ କଷ୍ଟ ॥
 ଏବେ ଗୋ ସୀତେ ନ କର ରୋଦନ । ଯତନ କରି ବଢ଼ାଅ ନନ୍ଦନ ॥
 ଶଷ୍ଠ ଦିନରେ ଶଷ୍ଠୀଘର ଦେଲା । ସପତ ଦିନେ ଉଠିଥାଉ ଗଲା ॥
 ଦିନ ପାରିଲେ ଜନଜନମାନ । ପ୍ରତିପଳନ୍ତି ବାଲମୀକ ମୁନି ॥
 ଏକୋଇଶ ଦିନ ହୋଇଲା ଆସି । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଦହୁତ ଗୁପ୍ତି ॥
 ତାରତା ବାଲମୀକ ଦେଇଥିଲେ । ମହାମୁନି ଅଷ୍ଟବକ ଅଭିଳେ ॥
 ସମସ୍ତେ ପୁଅକୁ ଦେଖି ହରଷ । ନାମ ଦୁହିତ ଦେଲେ ଲବ କୁଶ ॥
 ଦୁଧ ଦହୁ ପାଳ ମୂଳ ସହୃଦେ । ଶୁକ୍ତି ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ସମସ୍ତେ ॥
 ସେ ଯାହାକୁ ମାନ୍ୟ ଧର୍ମ ସେ କଲେ । ହରଷେ ସେ ଯାହା ମଠକୁ
 ଗଲେ ॥

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ସୁଜନ । ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ନ୍ତି ନନ୍ଦନ ॥
 ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି ବାଲମୀକ ମୁନି । ନାନାବିଧ ଶାସ୍ତ୍ରମାନ ତା ଦେନ ॥
 ଧନୁବିଦ୍ୟାରେ ଲବ କୁଶ ବେନି । ଜଣି ପାରନ୍ତି ସମସ୍ତ ମେହିନ ॥
 ପୁର ଅପ୍ସର ଏକ ଏକ ବାଣେ । ଜଣି ପାରନ୍ତି ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତନେ ॥

ଅହନ୍ତି ସେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଭ୍ରମର । ସେ କି ନୋହୁବେ ଘର ଧନୁର୍ବିର ।
 ନୟନରେ ସୀତା ପ୍ରଥକ୍ ଦେଖୁ । ଦୁଃଖ ପାଶୋର ନରକରେ ସୁଖୀ
 ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଶୁଣି ସୁନନ୍ତେ । ଦିନେ ରାମ ବିରାଜ କଲେ ମନେ ॥
 କରିବା ଅମ୍ଭେ ଅବମେଧ ଯାଗ । ଧର୍ମ ପ୍ରାପକ ଦେବ ମହାଭାଗ ॥
 ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଡାକ ରାମ ଜହନ୍ତି । ଅବମେଧ ଯାଗେ ବଳିହୁ ହୁଅ ॥
 ଯାହା ଲୋଡ଼ା ତାହା କହୁ ଆପଣ । ଭୋ ଶୁଭୁ ତୁମ୍ଭେଟି ସମସ୍ତ ଜାଣ
 ଦେ ରାମ ଯାଗ ହୋଇବ ସେମନ୍ତେ । ତୁ ତ ଭୃତ୍ତର ବହୁବାହୋତେ
 ପ୍ରଥମେ ଭାରିପା ନାହିଁ ହୋବର । ଯାଗ କେମନ୍ତେ ହୋଇବ ତୁମ୍ଭର
 ଗଢ଼ାଇବା ରାମ ପୁରଣ ସୀତା । ଯାଗ ତୁମ୍ଭର ହୋଇବ ହେଷୁ ।
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ସନମତ କଲେ । ଯାଗର ବିଧି ସବୁ ପଢ଼ାଇଲେ ॥
 ଶୁଭକୋଷ ଛାଡ଼ି ପଶ୍ଚିମ ଦିଗେ । ସରସ୍ବତୀ ନଦୀ ଉତ୍ତର ଭାଗେ ॥
 ବହୁତ ଗୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ନାହିଁ ନାହିଁ । ବର ଅଶିଲେ ରଘୁକୁଳରାଜ ॥
 ବଳାଇ ଡୋର ଟମକ ନିଶାଣ । ନିଜେ କରଲେ ରଘୁକୁଳ ରାଣ ॥
 ବନାପନା କଲେ ସବୁ ଜନନୀ । କଲ୍ୟାଣ କଲେକି ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି ॥
 ହରଷହସ୍ତେ ସଜଳ ଜନନୀ । କଲ୍ୟାଣ କଲେ ରଘୁ କୁଳମଣି ॥
 ତୁମ୍ଭର ମନୋବାଞ୍ଛା ମୂର୍ତ୍ତି ହେଉ । ଯାଗ ଯୋଗେ ଅଶିଷ୍ଠ ଯସୁ ଯାଉ ॥
 ଏବେ ବୋଲି ମୁଣେ ଦେବ ତୁମ୍ଭର । ଲୁଚିଯାଇ କି ନା ଦୁଃଖଜୀବନ
 ଶୁଭ ଶୁଣିବେ କର ଅନୁକୁଳ । ପାଦପାଦ କରନ୍ତୁ ସବୁ ମଙ୍ଗଳ ॥
 ମହାବ୍ରତ ଚଣେ କର ପ୍ରଣତି । ସ୍ବପ୍ନାନେ ଚଳେ କଲେ ରଘୁପତି ॥
 ଭ୍ରାତାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣିବେ ବାବୁ । ମାତାଗଣଙ୍କୁ ସେବା କରୁଥିବୁ ॥
 ଭ୍ରାତାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ଦେଇ ରଘୁରାଜ । ରଥେ ବଜସ୍ବେ କୋଦଣ୍ଡଧାରଣ ॥
 ବାଜଇ ଶଙ୍ଖ ମହତୀ ମହଲ । ମଙ୍ଗଳସୋପ ଶୁଭେ ଅନନ୍ତଳ ॥
 ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ବେଦ ଉଚ୍ଚାରନ୍ତି । ଭ୍ରାତା ବିପ୍ରେ ମଙ୍ଗଳ ହେ ପଡ଼ନ୍ତି ॥
 ବେଦେର ଶୁଦ୍ଧି ଆ ପାରୁକମାନେ । ଡାକା ଡାକ ଦୁଅନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ॥
 ଗଜ ଅଶ୍ବ ଓଷ୍ଠ ଭୂରାଣ ହେନ । ଶୁଣିଗୋଲେ ଦିଗ ହୋଇଲୁ ମୁଖ ॥

ରାମ କର ଧରି ପାଶେ ଲୁଣ୍ଠଣ । ଶବ ଗୁମର ପକାନ୍ତି ଶତ୍ରୁକୁ ॥
 ଅଶ୍ବଅଶ୍ବୀ ଥାନ୍ତେ ଗୁରୁ ବଞ୍ଚେ । ବହୁତ ରାଷି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗରଷ୍ଠ ॥
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ କଲେ ଗମନ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯଜ୍ଞ ସଦନ ॥
 ରାଷି ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ଏକରୁଣ୍ଡ । ଖୋଲିଲେ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ହୋମକୁଣ୍ଡ ॥
 ରହସ୍ୟ ହାସନେ ଭଜୟ ରାମ । ପାଶେ ଅଛନ୍ତି ଲୁଣ୍ଠଣ ଶତ୍ରୁକୁ ॥
 ରଥୀ ରାଜତ ପଦାତି ପାଇଲେ । ପଟୁଆର ଗତି ଅଲଲେ ଥୋକେ ॥
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାମ ମେଲଣି ଦେଇ । ରତର ସ୍ଵରକୁ ଗଲେ ଚଲାଇ ॥
 ରହଲେ ଗୁରୁ କୋଶ ମାଡ଼ି ଥାନ୍ତି । ଫୁଲିଲେ ବନ ଗିରି ବାଟି ଘାଟି ॥
 ମଣୋହ ପାରି କୋଦଣ୍ଡ ଧାରଣ । ଅନନ୍ତ ମନରେ କଲେ ଶୟନ ॥
 ରାଷି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାରିଲେ ଭୋଜନ । ଏମନ୍ତେ ତହିଁ ଗଲୁ କିଛି ଦିନ ॥
 ଭଉଁସ ବନ ବୁଝ ସୀତାପତି । ଅଶ୍ବକୁ ଅଶ୍ବୀ ମଣ୍ଡନ କରନ୍ତି ॥
 ପାଟ ନେତ ହେମ ଘଣ୍ଟି ଘାଗୁଡ଼ି । ପାହୁଡ଼ ନୃପୁରାଦ ଅଙ୍ଗେ ଜଡ଼ି ॥
 ପ୍ରଭାତୁ ବଧୁ ଅବ ଶେଷ କଲେ । ରାମଙ୍କ ମହିମା ପଡ଼େ ଲେଖିଲେ ॥
 ଧନ୍ୟ ଦଣ୍ଡରଥ ଅଯୋଧ୍ୟା ରାଜା । ତାଙ୍କ କୋଳେ ଜାତ ଗୁରୁ ତନୁଜା ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭ୍ରତ ଶତ୍ରୁକୁ । ଜଣି ପାରିନ୍ତି ତରଦ ଭୁବନ ॥
 ଧନ୍ୟ କରୁଣା ଶ୍ରୀରାମ ମାତ । ତାହାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜଗତ ବିଶ୍ଵାତ ॥
 ଦୁଷ୍ଟ-ଦମ୍ଭ ନାଶି ତପୋବନେ । ଅଭୟ ଦାନ ଦେଲେ ରାଷି ଗଣେ ॥
 ସେଇଁ ବିବଧନୁ ବଳଷ୍ଠ ନୃପେ । ଧରି ନ ପାରିଲେ ରାଜିଲେ ଅପେ ॥
 ପର୍ଯ୍ୟୁ ରାମ ଦର୍ପ ଦେଲେ ହରିଲେ । ମହାବଳୀ ବାଳୀ ବିନାଶ କଲେ ॥
 ସୁଗ୍ରୀବେ କର କଷି ନ୍ୟା ରାମର । ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି ପିନ୍ଧୁ ହୋଇଲେ ପାର ॥
 ରାବଣାଦ ଲଙ୍କା ଅସୁର ଗଣେ । ବିନାଶ କଲେ ରାଣେ ଜଣେ ଜଣେ ॥
 ବିଭୀଷଣ କରି ସୁହୃଦପଣ । ଲଙ୍କାପୁରରେ ହୋଇଲେ ରାଜନ ॥
 ରାମଙ୍କ ମହିମା ନୋହେ କଲିନା । ବହୁଛନ୍ତି ଦୁଷ୍ଟଦଳନ-ବାନା ॥
 ପ୍ରତି ଶେଷ କରି ଅଶ୍ବ କପାଳେ । ମୁକୁଟ ପ୍ରାୟ ବାନ୍ଧି ଲୁହୁଡ଼େଲେ ॥
 ସହସ୍ରସ୍ର ରାଜ ଅନେକ ସଇନ୍ୟ । ଶତ୍ରୁ ଦନ ସଙ୍ଗେ ଦେଲେ ଶ୍ରୀରାମ

ବରୁ ତୁ ଶୈନ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ଥିବୁ । ସେତେ ଶୂନ୍ୟ ପଦ୍ମ ଗଣିବୁ ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ଅଶ୍ରୁ ଝରି ଯାଉଥିବ । କେନ୍ଦ୍ର ତାହାକୁ କିଛି ନ ବୋଲିବ ॥
 ଯେଉଁଠାରେ ଅଶ୍ରୁ ଝରିବ ଯାଇଁ । ସେଠାରୁ ଅଶ୍ରୁ ଅଶ୍ରୁ କାନ୍ଦୁଥାଉ ॥
 ଯେଉଁଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲେ ବଳେ । ସମର କରୁ ତାହାର ଭୂଲେ ॥
 ଏମନ୍ତ କହୁ ବଶବେଦ ବାଳ । କଣ୍ଠେ ଲମ୍ବାଇଦେଲେ ଜୟମାଳ ॥
 ଶ୍ରଦ୍ଧା ସାଜି ଦେଇ ରଘୁପତି । ଶତ୍ରୁ ମେଲଣି ଦେଲେ ଝଟିଆ ॥
 ଗଜ ଭରଣ ଚାହିଁ ପଦାଦିକ । ପଳ ହୋଇ ତାହାର ଲେ ଅନେକ ॥
 ଡୋଲ ଟମକ ମଦଳ ମସୁରି । ବାଜେ ଶିଖା ବଞ୍ଚି ଲେଇ ତୁରୀ ॥
 ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଶୁଦ୍ଧି ଅଶ୍ରୁ ପଛରେ । ଗମନ କଲେ ସବେ ଧୀରେ ଧୀରେ ॥
 ଅଶ୍ରୁ ଝରିବେ ମୁଁ ନାନାସ୍ଥାନେ । ପ୍ରବେଶ ଭାଗ୍ୟଶୀଳ ବନେ ॥
 ଶୀତଳ ସ୍ବପ୍ନ ଧନୁ ଶର ଘେନି । ମୁଗୁଆ ଯାଇଥିଲେ ଭାବବେନି ॥
 ଦେଖିଲେ ଭୁବନ ବନ ରତନ । ବୃକ୍ଷେ ଏହା କିଷ୍ମ ପ୍ରକାର ॥
 କାହାର ପୋଷା ଏ କେବଣ ଜାଣି । କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଅଲଗା ଏ ଠାକୁ ॥
 ଏମନ୍ତ ଜନ୍ମେ ଦେଖିଲୁ ନାହିଁ । ପୋଷିବା ନେଇ ମାତାକୁ ଚିନ୍ତା ॥
 ଏତେ ବୃକ୍ଷ ଲଳିତାଶ୍ରୁ ଘେନି ॥ ବଞ୍ଚିଲେ ଘୋଡ଼ା ଲବ ଭୁବ ବେନି ॥
 ତା ମୁଣ୍ଡ ମୁକୁଟ ପଡ଼ି ଯେଉଁଠାରେ । ପତି ସମସ୍ତ କୁପିତ ହୋଇଲେ ॥
 ଅମ୍ବ ପିତା ମାତା ଏଡ଼େ ଅସାର । ଅମ୍ବେ କି ନୋହୁଁ ଶର ଧନୁଧର ॥
 କେତେ କଲବନ୍ତ ଅମ୍ବୁ ଶେଷ । ଯେଉଁ ପଶୁ ଅମ୍ବେ ଦୁହେଁ ଶୁଷ୍କ ॥
 ଘେନି ଏହାକୁ ଏହାଠାରେ ଥିବା । କେ ଖୋଜିଅସିବ ତାକୁ ॥

ଦେଖିବା ॥

ବୃକ୍ଷରେ ତାଙ୍କ ଡୋଲନ୍ତି ସୁମନ । ଏମନ୍ତେ ଯାଇ ମିଳିଲେକ ସୈନ୍ୟ ॥
 କୁଣ୍ଡଳ ହେଉ ରେ ହେଉନ । ପୁଛନ୍ତି ଅରେ ବାବୁଜ ନମନ ॥
 କେଉଁ ବାଜିଲ ଘୋଡ଼ାକୁ ଅମ୍ବୁର । ମେଲେ ଲମ୍ବା ନାହିଁ ତାର ॥
 କେଉଁଠାରେ ଗଲା ଦେଖାଇ ଦିଅ । ନୋହିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଧରାହୋଇ

ଆଥ ॥

ଶୁଣି କୋପ କରି ବୋଲନ୍ତି କୁଣ୍ଡ । ଅନ୍ଧେ ବଳକୁ ତୁ କରିବୁ କିଏ ।
 ଦୃଷ୍ଟି ବୋଲନ୍ତି ବାକ୍ସ ନୟନ । ତେଜର ଯେବେ ଅଛି ସ୍ତମ୍ଭ ପଥ ।
 ଅଥ ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ କରି ସମର । ଦେଖିବା ଦେଖି କେତେ ଧନୁର୍ବର ॥
 ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଦଶରଥ ସ୍ତମ୍ଭ । ତୁମ୍ଭେ ତୁରଗୋଟି ଅଟେ ବଳୁର ॥
 ତୁମ୍ଭେ କି ଜାଣିବ ସମର ସଙ୍ଗେ । ତୁମ୍ଭେ କି ଜାଣିବ ନାରୀର ଚକ୍ର ॥
 ତୁମ୍ଭକୁ ମାଲଲେ ନୋହୁଏ ଯଶ । ଯେତେବେଳେ ଘୋଡ଼ା ବାକ୍ସ ବନ୍ଧୁ ॥
 ଲବ ବୋଲନ୍ତି ଘୋଡ଼ା ଗୋଟି ଶୁଭ । ସମର ନ କରି ଯାଅ ଚାନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷି ॥
 ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବୋଲୁ ବାକ୍ସ କୁମର । ତୁ କେତେ ବଳୁର ଧନୁର୍ବର ॥
 ସାନ ଯେ କେତେ ନ ଜାଣି ମୋତେ । ଏହା ବାଣେ ମୁଁ ଜଣିବି ॥
 ତୋତେ ॥
 ସମରେ ଜଣିଲେ ଘୋଡ଼ାକୁ ନେହୁଁ ନେହୁଲେ ଆଜ ପ୍ରାଣ ହରାଇବୁ ॥
 ସମ୍ପାଦି ଲୁଚରେ ଯେବେ ଅବତାର । ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ କର ତୁ ସମର ॥
 କୋପେ ବୋଲିଲେ ଶର ଶମ୍ଭୁଦନ । ସାକ୍ଷୀ ହୁଅ ତୁମ୍ଭେ ଧର୍ମରାଜନ ॥
 ଏ ଶୁଭ କଲେ ଅଟନ୍ତି ଜାହାର । ମାରିବାକୁ ମନ ନ ବଳେ ମୋର ॥
 ଅଧି ନ ଶୁଭି ଟାଣପଣ କଲେ । ଝିଙ୍କାସି ମୋତେ ବହୁତ ବୋଲିଲେ ॥
 ନାହିଁ ମୋର ଦୋଷ ମାରୁଛି ବଣ । ତାଙ୍କଲେ ରୋଷ ଶର ଶମ୍ଭୁଦନ ॥
 ଜଣ ମୁନା ଶର ଶୁଣିବେ ସଙ୍ଗେ । ସମ୍ଭାଳ ବୋଲି କୋପରୁଟିର ଚକ୍ର ॥
 ଏକା ବାଣେ ତା କୁଣ୍ଡ ନିକାର । ସହସ୍ରେ ବାଣ କୋପେ ଶର ମାରି ॥
 ପଞ୍ଚାଶ ବାଣେ କୋପେ ଶମ୍ଭୁଦନ । ଅଥ ବାଟରୁ ବଳେ ନିକାରଣ ॥
 ଗଜ ତୁରଙ୍ଗ ରଥୀ ପଦକାର । ପଡ଼ିଲେ ଲୋଟି ଧରଣୀ ଉପର ॥
 ବହୁତ ଭୟ ହୋଇଲେ ସମର । ପଡ଼ିଲେ ଅଟେ ଶମ୍ଭୁଦନ ଶର ॥
 ଜଣ ଶୁଣିପାଞ୍ଚ ପଲାଇ ଗଲେ । ଶ୍ରୀରାମ ଆଗେ ବାରଦା କହିଲେ ॥
 ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ । ଅଧ ସଙ୍ଗେ ଗଲୁଁ ଦୋରବନ ॥
 ପଶିଲୁଁ ଯାଇଁ ବାଲମାଳି ବଳ । ଧନୁ ଯେ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଲୁ ବଳନ ॥
 ଦରସ ଦଶର ବେଳ କୁମର । ବହୁତ ରସେ କଲେ ସେ ଅମର ॥

ପଡ଼ିଲେ ସମରେ ସବୁ ସରନ । ଅବର ତୁମ୍ଭ ଭାଇ ଶତ୍ରୁଘନ ॥
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ହୋଇଲେ । ଦେଖିଣ ବଞ୍ଚିଷ୍ଠ ତୋଳ ଧଇଲେ ॥
 ଲେଉଟ ବହର ବେନ ନୟନ । ବୋଲନ୍ତି ଅବେ ଭାଇ ଶତ୍ରୁଘନ ॥
 ସନ୍ତା ହୋଇ କର ନାହିଁ ସମାନ । କେମନ୍ତେ ଜିଣିଲେ କାହା ନନ୍ଦନ
 କେତୁ ମୋ ଭାଇକ ମାଇଲ ରଣେ । କତାଅ ବାଟ ଦେଖୁଛ ନୟନେ
 ଏହା ଶୁଣି ବୋଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶର । ମୋତେ ଅଜ୍ଞାହେଉ କୋଦଣ୍ଡ ଧର
 ଯେହୁ ମାରିଅଛି ଶତ୍ରୁଘନକୁ । ଜାଅନ୍ତା ଧର ଆଣିବ ତାହାକୁ ॥
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ସନମତ ହେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ କରେ ଜୟମାଳା ଦେଲେ ॥
 ବହୁତ ଅଟ ଘେନ ସଙ୍ଗତର । ବାହାର ହେଲେ ଶର ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ॥
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସମର ଭୁଇଁ । ତରର କହଇ ଶୁଣ ଗୋସାଇଁ ॥
 ଏହୁ ଦୁରଙ୍ଗ କଲେ ସମର । ପଡ଼ିଲେ ଆଟେ ଶତ୍ରୁଘନ ଶର ॥
 ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚଢ଼ଇ ହୋଇଲେ । ଏ ଶୁଭ ପୋଏ ଏଡ଼େ କର୍ମକଲେ
 ଶର ବୋଲନ୍ତେ ଲବ କୁଶ ଘେନ । ଅଗ ହୋଇଲେ ଧନୁଶର ବେନ
 ତଳନ୍ତି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ବୋଇଲୁ ଶୁଭ । କର ସମର କେତେ ବଳିପୁର ॥
 ଶୁଣି କୋପ କଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଭାଇ । ବିଜିଲେ ବାଣ ଶୁଣରେ ବସାଇ ॥
 ସମ୍ଭାଳ ଅରେ ବାଳୁତ କୁମର । ଅଜ ଦେଖିବୁ ସଙ୍ଗୀବନୀପୁର
 ଲବ ବିଜିଲୁ ଅବିଚଳ ବାଣ । ଅଧବାଟରୁ କଲେ ଫାଟାରଣ ॥
 ଦେଖି କୋପକଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶର । ବାହୁ ବିଜିଲେ କୋଟି କୋଟି ଶର
 ବେଳକୁ ବେଳ ହେଲା ଘୋର ରଣ । ଜଳବୃଷ୍ଟି ପ୍ରାୟେ ପଡ଼ଇ ବାଣ
 ଶତପଥର କର ଚେଇଁ ବିଜିଲେ । ଲବ କୁଶକୁ ଜିଣି ନ ପାରିବେ ॥
 ଗଜ ଦୁରଙ୍ଗ ରଥୀ ପଏକାର । ପଡ଼ନ୍ତି ଏକ ଆରେକ ଉପର ॥
 ମୋହନ ଶର ବିଜିଲେ କୁମର । ମୋହରେ ପଡ଼ିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶର ॥
 ସାରଥ୍ୟ ଦେଖି ରଥେ ପଳାଇଲୁ । ଶ୍ରୀରାମ ନିକଟେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା ॥
 ଶୋକେ କହଇ ଶୁଣ ହେ ଶ୍ରୀରାମ । ଘୋର ସମରେ ପଡ଼ିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
 ସମସ୍ତ ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେ ତୁମ୍ଭର । ଶୁଣି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହେଉଅଛି ॥

ସୁଦୀପ ଘର ମୁଖରେ ପ୍ରସ୍ତରେ । ଭୁବନ ଅଲଟ ଧର ଚିହ୍ନରେ ॥
 ସତେଜ ହୋଇ କୋଦଣ୍ଡ ଧାରଣ । ଉଚ୍ଚେ ଡାକନ୍ତି ଅବେ ରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ଅନାଥ କରି କେଣେ ଗଲୁ ଶ୍ରୀତ ? ଶୋକ ସମୁଦ୍ରେ ମରୁଅଛି ବୃତ ॥
 ବାହୁଲ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ରମ୍ୟଗତ । ନୟନୁ ଲୁହ କହେ ଝର ଝର ॥
 ରାମ ରୋଦନ ଶୁଣି ସଦା ଜନ । ଅତି ବକଲେ କରନ୍ତି ରୋଦନ ॥
 ବହୁତ ପ୍ରବୋଧ କଲେ ବଶିଷ୍ଠ । ଶ୍ରବଣେ ନ ଶୁଣିଲେ ରଘୁଶେଷ ॥
 ଭାଇକ ଦେଖିବ କତାଅ ବାଟ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅମେତେ ଶୁଭ ବଶିଷ୍ଠ ॥
 ଗଜ 'ଦୁରଙ୍ଗ' ରଥ ପଦକାର । ସାଜିଲେ ଥାନ୍ତି ବହୁତ ସଜର ॥
 ନାଳିଆ ଘୋର ଉଡ଼ାଇ ନିଶାଣ । ରାଜିଆ ନିରଥ ଶବ ଘୋଷଣ ॥
 ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଡାକି କହନ୍ତି ରାମ । ଭୋ ମୁନ ଦୁମ୍ନେ ଏକ ମନେ ଶୁଣ ॥
 ଭାଇକ ଛଲେ ଯାଉଅଛୁ ମୁହିଁ । ଶଙ୍ଖେ ଜିଣିଲେ ଆସିବ ଚଳାଇ ॥
 ନୋହଲେ ଦୁମ୍ନ ଅସ୍ତ୍ର ଏହି ଭୋଷ । ଭୋ ଶୁଣୁ ମୋତେ ପଡ଼ାଇ ସଙ୍କଟ ॥
 ଚଣା କରିଣ କଟକ ପାଳକ । ମାତା ମାନଙ୍କୁ ବୋଧ କରାଇବ ॥
 ଗୁରୁଙ୍କ ଉଚ୍ଚେ କରି ପ୍ରଣାମ । ମେଲଣି ହୋଇ ବାହାରିଲେ ରାମ ॥
 ଭାଇକି ଘେନି ବେଶେ ଫେରି ଆସ । ସାନନ୍ଦରେ ମୁନ କଲେ ଆଶୀର୍ଵ ॥
 ଅଗତ କଥା ଜାଣନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ । ପିତା ପୁତ୍ରଙ୍କର ହୋଇବ ଭେଟ ॥
 ମନେ ନିଶ୍ଚର କଲେ ତପୋଧନ । ସୀତାଙ୍କୁ ଅତି ପାଇବେ ଶ୍ରୀରାମ ॥
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୀତ ପାଶେ ବଜେ କଲେ । ଶୋକ ଚିହ୍ନେ କୋଳରେ ॥
 ଧରଲେ ॥
 ମୁଖରେ ମୁଖ ଦେଇଣ ଶ୍ରୀରାମ । କୋଲନ୍ତି ସଖୀ ମୋହ ତହୁଁ ଶୁଣ ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶଶୁଘନ ବେନି ଭାଇ । ସମର ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ଯାଇ ॥
 ମୁହିଁ ଯାଉଅଛି ଭାଇକ ଛଲେ । ମାରଣେ ଶତ୍ରୁ ପାତାଲେ ପଶିଲେ ॥
 ତୁ କଥା ମଜନ ହେଉଛୁ ସହ । କଥା ତ ନ କହୁ ଚନ୍ଦ୍ରମାମୁହିଁ ॥
 ସୁନା ପ୍ରତିମା କି ବଚନ କହେ । ହେଉଛନ୍ତି ରାମ ବାହୁଲ ପ୍ରାୟେ ॥
 ଗତରୁ ରାମ ବାହାରି ହୋଇଲେ । ନନ୍ଦୀଘୋଷରଥେ ଭଜୟ କଲେ ॥

ଋତୁମୁଖ ଅଗ୍ନେ କହାଏ ବାଟେ । ତାହାର ପଛେ ଚଳାଇଲେ ଆଟେ ॥
 ଧର ଧର ମାରି ମର ବୋଲନ୍ତି । ଏକକୁ ଅନ୍ୟେକ ବଳି ଧାନ୍ତି ॥
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସପରଭୁଇଁ । ଦେଖିଲେ ଦୁଇଁ ଲବ ଭୁଣ ଦୁଇ ॥
 ଲବ ବୋଇଲେ ଶୁଣସିରେ ଭାଇ । ବହୁତ ଆଟେ ଅନ୍ୟେ କଲାଇ ॥
 ଗଜ ଭୁବଙ୍ଗ ପଦକାର ଯେତେ । ମାର ସମରେ ଏ ଲାଗିଲା ତୋତେ ॥
 ରଥ ସାରିଥି ପେତେ ବଳିଆର । ଏ ପଛେ ଦୁଅନ୍ତୁ ମୋର ଭାଗର ॥
 ଏହା ବନ୍ଧୁଛନ୍ତି ବେନି ଭାଇ । ଋତୁମୁଖ ଅଗ୍ନେ ଦେଲା ଚିହ୍ନାଇ ॥
 ଦେ ଶମ ଏ ଦୁହେଁ କର ସମର । ଜିଣିଛନ୍ତି ତବ ଦୁଇ ସୋଦର ॥
 ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ କୁପିତ ହୋଇଲେ । ପଦଦାଶର ଗୁଣେ ବସାଇଲେ ॥
 ତାଙ୍କଲେ ରଣେ ମୁମର କୁମର । ଅଜ ଦେଖିବ ଯଜ୍ଞାବନୀ ପୁର ॥
 ଦର ଦର ବା ବୁଝା ତେ, ସୁଯ୍ୟ । ମାରିବି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେ ରଖୁଅଛ ॥
 ତେବେ ମୁଁରେ ପଳାଇ ଥିଲେ । ମାରିବି ଅଜ ଭାଇଙ୍କର ଛଳେ ॥
 ଦସି କହନ୍ତି ଶୀତଳ ନନ୍ଦନ । ଅପଣା ବଡ଼ାଇ କର ଅପଣ ॥
 ଭାଇମାନେକ କରିଥିଲେ ଟାଣ । ଏକା ବାଣକେ ଦେଖିଲୁ ପରାଣ ॥
 ତୁ ଏବେ ଅସିବୁ ସମର କରି । ରଜ୍ୟା ପୁରୁଣା ଧନ, ଖଣ୍ଡେ ଧର ॥
 ସନ୍ଦର ନ କରି ବାହୁଡ଼ି ଯାଅ । ଥୋକାଏ ଦିନ ଜୀବେ ରହୁ ଆଅ ॥
 ଭାଇଙ୍କ ଛଳେ ଅସିଅଛୁ ଧାଇଁ । ନିଷ୍ଠୁର ମରବୁ ପ୍ରାଣ ଦରାଇ ॥
 ଆଟେ ଦେଖାଇ ତରୁ ଟାଣପଣ । ଯମ ଉପରେ ଯମ ମୋର ବାଣ ॥
 ଏକା ବାଣକେ ହରି ହର ବୁଝା । ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବ ମୁଁ ଭାଙ୍ଗେ ଗାରିମା ॥
 ତୁ ମୋହ ମଙ୍ଗେ ସମର ନ କରି । ବାହୁଡ଼ି ଯାଅ ତୋର ନିଜ ଦର ॥
 ମାରିବାକୁ ମନ ନବଲେ ମୋର । ତୋର ମନ ଥିଲେ କର ସନ୍ଦର ॥
 ଶୁଣି ବେଲନ୍ତି କୋଦଣ୍ଡ ଧାରିଣ । ସମ୍ଭାଳ ଦେଖିମୋ ପଦବବାଣ ॥
 ହୁଙ୍କାର କରି ଦେଲେ ଶ୍ରୀରାମ । ଲବ ମୁଖେ ବାଣ ଦେଲା ଦେଶନ ॥
 ବଳମୁଖୀ ବାଣ ଲବ ଦିଗଲୁ । ଶ୍ରୀରାମ ତରଣ ତଳେ ପଡ଼ିଲୁ ॥
 ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ଶବ୍ଦ କହ ମୁନିବର । ଶୁଣି ଦେଲା ବାଣ ଏହି ପ୍ରକାର ॥

କେନ୍ଦ୍ର ମୁନି ପିତା ପୁତ୍ରଣେ । କେଶୁ ପ୍ରଥମେ ନ ଲବନ୍ତି ବାଣ ॥
 ଅନ୍ୟ ବାଣ ମାଇଲେ ଶରମ । ଦେଲେ ତା କାଟିଲେ ସୀତାନନ୍ଦନ ॥
 ଦେଶୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କଲେକ ଶ୍ରୀରାମ । ଧନ୍ୟ ପିତା ମାତା ହୁମ୍ବୁ ଜୀବନ ॥
 ଧନ୍ୟ କୁମର ଧନ୍ୟ ସଖୀପଣ । ଏମନ୍ତ ଶଶି ଦେଖି ନାହିଁ ପୁଣ ॥
 ଅସାଧୁମାସେ ଯେହେ ଜଳବୁଧି । ନାରଦ ପଢ଼ୁ ଅହ କୋଟିକୋଟି ॥
 କେନ୍ଦ୍ର କାହାକୁ ନ ପାରିଲେ ଜାଣି । କୁଣ ମାଇଲ ଅନ୍ତନକ ସରମ ॥
 ଦଳିଲେ ଥାଟ ନ ପାରିଲେ ରହୁ । ମାରିଲ କୁଣ କୋପବର ହୋଇ ॥
 ଏକା ରହୁଲେ କୋଦଣ୍ଡଧାରଣ । ରାମକ ଭୁଲେ ଅଛୁ ହନୁମାନ ॥
 ଥାଟ ମାରି କୁଣ ବାହୁଡ଼ି ଅସି । ଲବ ମୁଁ ଶୁଣୁ ଅଲପ ଦୃଷି ॥
 ଏକା ସଖିକି ନ ପାରିଲୁ ଜଣି । ମୋହ ଭାଗ ମୁଁ ମାଇଲ ସରମ ॥
 ଶୁଣି କୋପ କଲେ ଲବ କୁମର । ଭୁଣୀରୁ କାରିନେ ମୋହନା ଶର ॥
 ଗୁଣରେ ବସାଇ କୋପେ ଓଟାର । ସମ୍ଭାଳ ବୋଲି ରାମକୁ ପ୍ରହାର ॥
 ବହୁଳ ପ୍ରାୟ ଝଟକିଲା ବାଣ । ବାଜିଲା ମୋହେ ପଡ଼ିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ॥
 ରଥ ଥିକରେ ହନୁମାନ ସିଲ । ରାମ ସନ୍ଦିଧେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
 ଲବ ବୋଇଲେ କୁଣ ଅସ ଯିବା । ଭରମ ଯନ୍ତ୍ରୀ ପଡ଼ିଲ ଦେଖିବା ॥
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଶ୍ରୀରାମ ପାଶ । ଦେଖୁ ଲବ ମନେ ବଡ଼ ଦୁରସ ॥
 ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଭରମ । ଧନ୍ୟ ପିତା ମାତା ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ॥
 ମୋହ ସଙ୍ଗତେ କଲେକ ସଂଗ୍ରାମ । ଧନ୍ୟ ମହୁଁ ମା ଅଟେ ବଡ଼ଜଣ ॥
 ହରିହର ବ୍ରହ୍ମା ଲମ୍ବ ଦେବତା । ଦେ, ସୂର୍ଯ୍ୟରୁ ତୁ ବଡ଼ ଶକତା ॥
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୋର ଏ ଧନୁ ଶର । ଶରଧା ଜରି ଧଇଲା କୁମର ॥
 ଧନୁ ପାଇ ଲବ ପରମ ତୋ ଷ । ତୁ କିସ ଦେବତା ଦେନରେ କୁଣ ॥
 ଖେଳିବ ବୋଲି ସେ ଶରଧା ଜଳ । ମାଜିତ ଗୋଟିକୁ ଯାଇ ଧଇଲା ॥
 ଦଉଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ବେଳରେ ଲଗାନ୍ତୁ । ହନୁମନ୍ତକୁ ଧରି ଓଟାରଇ ॥
 ଓଟାର ହୁଏ ବାର ହନୁମାନ । ଶେଷେ ଜାକନ୍ତି ରଥ ଦେ ଶ୍ରୀରାମ ॥
 ନାଅରିବା ଦେଖି ବହୁଣ ରୋଷ । ଗୁଡ଼ ଖଣ୍ଡେ ଧରି ପିଟଇ କୁଣ ॥

ତୁରେ ଦୁନୁମନ୍ତ ପଛେ ଗୋଡ଼ାର । ଅକୁଳେ ନୟନୁ ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ଇ ॥
 ରାମ ଦେହରେ ଯେତେ ରହି ଥିଲା । ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଲବ ଥିଲା ॥
 ଏଣେ ଶୀତା ବୋଲୁଛନ୍ତି ସଙ୍ଗାତ । ବଡ଼ ଅକୁଳ ଦେଉଅଛି ଚିତ୍ତ ॥
 ନୟନୁ କିପାଁ ଲୋକକ ପଡ଼ଇ । ମଳିନ କିପାଁ ଦଶେ ସୁନାବାସା ॥
 ପୁତ୍ରନ୍ତି ଶିଷ୍ୟ କହ ଜଇମିନ । ପଦ୍ମିନୀ ଦୋଇବୁ ପୁରାଣ ଶୁଣି ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ଚରିତ ଅମୃତ ରସ । କଣ୍ଠେ ଶୁଣିଲେ ପାପ ଦେହ ଧୂସ ॥
 ଦେ ମୁନବର କହିବା ଚପ୍ପାର । କିପାଁ ଜନକୁ କୁଣ ନେଲା ଧର ॥
 ଇଶ୍ଵର ବାୟେଁ ଜାତ ଦୁନୁମନ୍ତ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କଟକ କଲା ଉପ୍ପୀରୁତ ॥
 ଯାର ପାଦ ଲାଗି ପଦ୍ମ ଚୁର । ସେ କିପାଁ କହି ନ କଲା ସମର ॥
 ବାକୁତ ପୁଅ ଧର ଘେନି ଗଲା । ଦୁନୁ ପରାକ୍ରମ କେଣେ ରହୁଲା ॥
 କହନ୍ତି ଜଇମିନ ଏହା ଗିର । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁଣ ଦେନ ରାମ କୁମର ॥
 ଲବ କୁଣ ବେନି ଶ୍ରୀରାମ ପୁତ । କି ପ୍ରକାରେ ଯୁଦ୍ଧେ ଦୁନୁମନ୍ତ ॥
 ରାମ ପଡ଼ିବା ଦେଖି ଦୁନୁମନ୍ତ । ବୁଦ୍ଧି ଦରାଇ ଦୋଇଲା ଚକିତ ॥
 ଅନ ଓକ ଧର ନେବାକୁ ଭାଜନ । ଯେହୁ ରାମ ଶୀତାଙ୍କର ନୟନ ॥
 ଦୁନୁମନ୍ତ ଲବ କୁଣ ବେନି ଭାଇ । ପ୍ରବେଶ ଦୋଇଲେ ମଠରେ ପାଇଁ ॥
 ମାତାଙ୍କୁ ଦେଖି କଲେ ପ୍ରଣିପାତ । କଲ୍ୟାଣ କରିଲେ ଶୀତା ବହୁତ ॥
 ଲୁଚି ଦୋଇ ଯିବ ଦୁଃଖି ଜୀବନ । ଏଡ଼େ ଭୁଲିବ ବୁଲୁଥିଲ ବନ ॥
 ଝୁଲିତ ବାବୁ ଦୋଇଛି ବାହାର । ଧନୁ ଗୋଟିଏ ପାଇବ କାହାର ॥
 କୋଦଣ୍ଡ ପରାଏ ଚିପୁଡ଼ି ମୋଡ଼େ । କାହୁଁ ଏ ଧନୁ ଅଣିଲ କେମନ୍ତେ ॥
 କହନ୍ତି ଲବ ଶୁଣ ଗୋ ଜନମ । ମୁଗୟା ଗଲ ମୁଁ କୁଣକୁ ଘେନି ॥
 ରାମ ବୋଲକର ଅଯୋଧ୍ୟା ରାଜା । ପଦ୍ମିନୀ ଲେଖିଥିଲ ବଡ଼ ଜରିକା ॥
 ଘୋଡ଼ାର ମୁଣ୍ଡ ମୁକୁଟ ଉପରେ । ବାଜି ପ୍ରତିଦେଲେ ବନ ଚିତରେ ॥
 ଶରଣ କରି ଘୋଡ଼ାକୁ ଧଇଲୁଁ । ପଡ଼ିବ ପରି ବଡ଼ କୋପକୁଲୁଁ ॥
 ଶହୁଡ଼ୁ ବୋଲି ତାଙ୍କ ସାନ ଭାଇ । ସେହୁକ୍ଷଣି ସେ ଅଇଲେ ଚଳାଇ ॥
 ଅମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ସେ ସମର କଲା । ମାଲୁ ଅପଣା ଆଡ଼େ ସେ ମଲୁ ॥

ପଡ଼ିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବେନ । ତାହାଙ୍କ ଧନୁ ଅଣିଲୁ ଜନନୀ
 ମୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ଶିଳା ତାଙ୍କର । ଖେଳିବୁ ବୋଲି ଅଣିଲୁ ସଙ୍ଗର ॥
 ରାମ ଦେହରେ ଯେତେ ଅଭରଣ । ସୁନ୍ଦର ଦେଖୁ ଅଣିଲୁ ଏମାନ ॥
 ଶୁଣି ଜନନୀ ଚକିତ ହୋଇଲେ । ହନୁମନ୍ତକୁ ମଜଲାନ ଦେଲେ
 ହନୁ ପଡ଼ିଲା ସୀତାଙ୍କ ଚରଣ । କାନ୍ଦଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନୟନ ॥
 ବୋଲଇ ମାଏ ଏ ତାହା କୁମର । ସମର କଲେ ଅତି ଘୋରତ ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରହୁୟୁ ବୀର । ପଡ଼ିଲେ ଭୃମୁର ସ୍ତ୍ରୀ ଦିଅର ॥
 ଶୁଣି ସୀତା ମୁହଁ ଗତ ହୋଇଲେ । ଅହ! ରାମ ବୋଲି ସ୍ବେଦନ କଲେ
 ହେ ରାମ କ୍ଷତ୍ରୀକ ମନ୍ତ୍ରତମଣି । କେଣେ ଗୁଡ଼ିଗଲ କୋଦଣ୍ଡପାଣି ॥
 କେଣେ ଗୁଡ଼ିଗଲ ହେ ରାମୁମଣି । ରୁଷିନୟନୀ କୋଳ କଲେ ଅଣି
 ମାତାଙ୍କ ସ୍ବେଦନ ଦେଖୁ ନୟନ । ମୁଖକୁ ବୁଝୁ କରନ୍ତି ନୟନ ॥
 ମୁଖିକ ସ୍ବେଦନ ଦେଖି ଜାନକା । ବୋଲନ୍ତି ବୀର କାନୁରୁ କାହିଁକି ॥
 ମୋହର ପିତା ଜନକ ରାଜନ । ତାହାଙ୍କ ପୁରକୁ ଚିତ୍ତ ଗମନ ॥
 ଭୃମୁକୁ ସେହୁ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ନେବେ । ଭୃମୁ ପିତାବଳ୍ୟେ ରାଜା କରବେ
 କେବଳ ବୀର ଛେଉଣି ହୋଇବ । ମାତା ପିତା ଗୁଡ଼ି ସବୁ ପାଇବ ॥
 ଶୁଣି ସ୍ବେଦନ କଲେ ରାଜବେନ । ବେଇଲେ ବାଇ ହୋଇଲ ଜନନୀ
 ପତା ଖୁଡ଼ୁ ତା ମାତା କରି ନାଶ ॥ ଅହ ଚି ଅହ ଜୀବନକୁ ଅଣ ॥
 ପିତା ମାତା ମାର ନପତି ହେବ । ଧକ ଏ ଜୀବନ ସିବା ନ ଥିବ ॥
 ଜନକ ମୁଖ କେମନ୍ତେ ବୁଝୁ । କି ବୋଲି ଯାଇ ତାହାକୁ କହୁ ॥
 ଶୁଣି ଜାନକା ପୁଅକୁ ଧଇଲେ । ମୁଖେ ମୁଖ ଦେଇ ସ୍ବେଦନ କଲେ
 ଲୁଚି ହୋଇଯିବ ଦୁଃଖୀ ଜୀବନ । ପିତା କଟକେ ହୋଇବେ ରାଜନ ॥
 ରାମଙ୍କ ମାତା କରୁଣାୟା ରାଣୀ । ଦୁଃଖ ପାଶୋରବେ ଭୃମୁକୁ ସେନ
 ଦାନ ପୁଣ୍ୟ କଲେ ଗୁଡ଼ିକ ପାପ । ପିତା ବି ଦରକୁ ସାଥ ମୋ କାପ ॥
 ଲବ ବୋଲିଲେ ଏ ନୁହେଁ ଯୁକ୍ତ । ନିଶ୍ଚୟ ମରୁ ଭୃମୁ ସଙ୍ଗତ ॥
 ଲବରୁ ମାଏ ଏସନ ଶୁଣି । ଅଧିକ ଶୋକ କଲେ ରାମବୀଣୀ ॥

ଏହା ଅର୍ଜୁନ ହେ ଧର୍ମ ଦେବତା । ଭଲ ମନକୁ ସେ ଭୁଲେ କରତା ॥
 ଗୁରୁତ୍ବ ଦିଅର ପୁଅକୁ ଦେନ । ଏତାବେଳେ ପଶିବୁ ବଢ଼ି ॥
 ତ ଦୋଷ କରି ଏତେ ଦଣ୍ଡ ଦେଲୁ । ଏମନ୍ତ ମୋର କରମେ ଲୁହଲୁ
 ଦୁହାଁ ଶଙ୍କର ନାଶଦୃଶ ଚନ୍ଦ୍ର । ରବି ପବନ ଜଳଧୀ ଲଳୁ ॥
 ବସେ ଶୁଭ ହେଲେ ସବୁ ଦେବତା । କ୍ରୋଧରେ ଶାପ ଯେତେ ॥
 ଦେବେ ଶୀତା ॥
 ଚଉଦ ଭୁବନ ହୋଇବ ନାଶ । ବାକ୍ୟଦେଶେ ହେଉଲେ ପାଶ ॥
 ଶୀତାଙ୍କ କଣ୍ଠେ ବେଗେ ଯାଇଁ ବସ । ମାନସ କ୍ରୋଧ ଝଟିବି ବିନାଶ ॥
 ଏମନ୍ତେ ବାକ୍ୟଦେଶ ବେଗେ ଯାଇଁ । ଶୀତାଙ୍କ ମାନସ ଦେଲେ ଭୁଲାଇ
 ବୋଲନ୍ତି ଶୀତା ପୁଅକୁ ଅନାଲ । କର୍ମ ଭୁଲୁର ଭୁଞ୍ଜି ବେନିଭାଇ ॥
 ବାବୁ ହନୁମନ୍ତ ଉଠ ବହନ । କର୍ତ୍ତାଧିବାଟ ସବୁ ଛାଡ଼ି ରାମ ॥
 କେମନ୍ତେ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ନାଥ । ଦେଖଇ କିନା ମୁଁ କୋଦଣ୍ଡହସ୍ତ
 ଅଗେ ଦନ୍ତ ପଛେ ଶାସ୍ତ୍ରମସ୍ତାଣୀ । ତାଙ୍କ ପଛେ ସବୁ ରଖି ନନ୍ଦନ ॥
 ତାଙ୍କ ପଛରେ ଶମ୍ଭବ କୁମରେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ॥
 ଦେଖିଲେ ପଡ଼ିଅଛି ଶତ୍ରୁ ଘନ । ଶୀତା ବହୁତ କରନ୍ତି ରୋଦନ
 ତପରେ ଦେଖିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶର । ପଡ଼ିବ କରେ ଧରି ଧନୁଶର
 ମନ୍ତ୍ରରୁ ତୋଳି କୋଳରେ ଧଇଲେ । ଶୋକଭରେ ବହୁ ଚିନ୍ତାପ ॥
 କଲେ ॥
 ପରମ୍ପରା ସାଧୁ ତପସୀ ମୁଖ । ମୋହଯାଇଁ କେତେ ପାଇଛ ଦୁଃଖ
 ବ୍ରହ୍ମହତ ବିବଶ ମଇଲୁ । ଧର୍ମ ଦେବତା ବାରେ ରସ ଲଳୁ ॥
 ବନରେ ବାବୁ କେତେ ଦୁଃଖପାତ । ଦୁଇପ୍ରାଣୀଙ୍କି ସେବା କରଥାଉ ॥
 କାହିଁ ଶୁଣିବି ମୁଁ ତୋହର ରଣ । ତୋ ଅଗେ ମୋତେ ନୋହୁଲା ॥
 ମରଣ ॥
 ମୋର ଅଗେ ବାବୁ ହୋଇଲୁ ନାଶ । ମୁଁ ବଡ଼ ପାପୀ ତୁ ପୁଣ୍ୟସ୍ତବୁଷ ॥
 ମୁଖରେ ମୁଖ ଦେଇ ମହାସତୀ । ଶିଳା ହୋଇ ସେଦନ କରନ୍ତି ॥

ପିନ୍ଧଇ ଲୁଗାକୁ ପଣତ ଚର । ଭୂମିରେ ପ ଜନକ କୁମାର ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ନେଇ ତହିଁ ଶୂଆଳ । ଶାରୀର ପାଶକୁ ଗଲେ ଚଳାଇ ॥
 ଧରାରେ ପଡ଼ି ଅଛି ମୃତପେଶୁ । ହୋଇଛି କେଶ ବାସ ଲକ୍ଷ୍ମଣପୁ ॥
 ସଙ୍ଗେ ମୁହୂର୍ତ୍ତଯାଇ ଉଠିଲେ ସଙ୍ଗ । ହୋଇ ଧରିଲେ ହୋଇ ପ୍ରାଣପତି ॥
 ମୁଖରେ ମୁଖ ଲଗାଇ କାତରେ । ରୋଦନ କଲେ ଅତି ଭୁବନୁରେ ॥
 ହେ ରାମ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶ ଭୂତାମଣି । କିମି ସେ ତନୁ ଲୋକ ପାର ଜଣି ॥
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶତ୍ରୁ ଗଣ ଜୟ କର । ଶତ୍ରୁ ଉଦ୍ଧାରିଲ ବାରକେଶବ ॥
 ଏବେ ତପାଇ ନ କହ ବଚନ । ଭୂମିରେ ପଡ଼ି ହେଲୁ ମଉନ ॥
 ଭୁମ୍ବେତ ଚଉଦ ଭୁବନ ରାଜା । ଦେବତାମାନେ ଭୁମ୍ବର ପରଜା ॥
 ରାମ ଚରଣ ଧରି ଦୁଇ ବାଳ । କାନ୍ଦନ୍ତି ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଚଳ ॥
 ସୀତା ହୋଇଲେ ଦୁନୁ ବେଗ ସ ଅ । କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଏ ବଦନ ଉଅଅ ॥
 ଅଗ୍ନି ପଜାଡ଼ି ପବନ ନନ୍ଦନ । ସ୍ୱାମୀ କାର୍ଯ୍ୟମୁଁ କରିବ ବଦନ ॥
 ଶୁଣି ଦୁନୁମନ୍ତ ହୁମି ଗଲା । ମଳୟ ପର୍ବତେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା ॥
 ବହୁତ ଅଗରୁ ଚନ୍ଦନ ଘେନି । ପ୍ରବେଶ ଅତି ଦୁଃଖ ଶୁଭକ୍ଷଣି ॥
 କପାଡ଼ି ବୁଲୁଅଗ୍ନି ଜାତ କଲା । ଚନ୍ଦନ କାଣ୍ଡେ ନେଇ ଲଗାଇଲା ॥
 ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଯାଇ ନାରଦ । ବଲ୍ଲୀବଳି ଜଣାଇଲେ ସ୍ୱୟାଦ ॥
 ସମାଧିରେ ଅଛି ହେ ତପିବର । ତେଣେ ପଶ୍ୟଦ ଯେଲା ଭୁମ୍ବର ॥
 ସମର କରି ସୀତାଙ୍କ କୁମର । ମାରିଲେ ଶାରୀର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବର ॥
 ଶତ୍ରୁ ଘନ ଅତି ଧିଲେ ଥାନ୍ତି । ଶୁଣି ବାଲମୀକି ମନ ଝଟାଟ ॥
 ଅଗ୍ନିରେ ପଶୁଛନ୍ତି ରାମରାଣୀ । ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁ ଘନ ଘେନି ॥
 ଲବ କୁଶ ବେନି ବାଳ ଅବର । ପବନ ସ୍ୱତ ଦୁନୁମନ୍ତ ବର ॥
 ବେଗ ହୋଇ ଯାଅ ଶ୍ରେ ମୁନବର । ପାରିଲେ ବାରେ ଏଥୁ ରଣକର ॥
 ନାବେ ଦୃଢ଼ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ । ବାଲମୀକି ଏଣେ ବିଜୟ କଲେ ॥
 ଯେଉଁଠାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଶାରୀର । ଦେଖିଲେ ବାଲମୀକି ଦୟାଧନ ॥
 ସୀତା ଯାଇ ଶୁଣିଲେ ଦର୍ଶନ । ପାଦେ ପଡ଼ି ଶେଷେ କଲେ ରୋଦନ ॥

ଶ୍ରେ ପିତା ମୋହର ସ୍ବାମୀ ଦେବରେ । ନାହିଁ ଦୁମ୍ଭର ମାଇଲେ ସମରେ
 ସ୍ବାମୀବାଣୀ ମୁଁ କରବ ଗୋପାଳ । ପ୍ରତିପଳ ଏ ବେନଗୋଟି ଭାଇ ॥
 ଦେଖି ବାଲମୀକ ଦରଷ ମନ । ବୋଲନ୍ତି ସୀତା ନ କର ଶ୍ରେଦନ ॥
 ସ୍ବାମୀ ଦେବର ତୋ କଥା ଲଦେବା । ପିତା ପୁଅକୁ ବେଟି କରାଇବା ॥
 ଦୁମ୍ଭ ଦୁଃଖ ଅଳ୍ପ ଯିବ ଗୋ ମାଏ । ଗୁମ ସଙ୍ଗରେ କରବ ଚକ୍ରସ୍ଥେ ॥
 ଶୁଣି ସୀତା ଦେବୀ ଦରଷ ହେଲେ । ବାଲ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ॥
 ଶ୍ରେ ପିତା ମୋତେ କରସି କାରଣ । ବେଗେ କଥାଅ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
 ଦରଷ ହୋଇ ବାଲମୀକ ମୁନି । ପଡ଼ିଲେ ମନ୍ତ୍ର ମୁକୁ ସଞ୍ଜୀବନୀ ॥
 ସିଂହଲେ ନେଇ କମଣ୍ଡଳୁ ପାଣି । ଚେତା ପାଇ ଉଠିଲେ ରଘୁମଣି ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରମୁଦନ ଆଟ ସେତେ । ସତେତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ ॥
 ଦେଖିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ସୀତା ନନ୍ଦନ । ରୁମିତ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଲେ ମଉନ ॥
 ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ସୀତା ରହିଲେ ଯାଇଁ । ବେନ ନୟନ ଅଶ୍ରୁପାଏ ବନ୍ଧୁ ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁରୁ ମୁଁବନ ସୋଦର । ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀମୁର ॥
 ଭାଇକି ଦେଖି ଝଙ୍କାଦଣ୍ଡ ଧାରଣ । ବୋଲିଲେ ଅଇଲ ଦୁଃଖି ଜୀବନ ॥
 ନିବ ରୁଣୁକୁ ଘେନ ରଘୁମଣି । ପୁଛନ୍ତି ବାଲ୍ମୀକିଙ୍କି ମିଷ୍ଟ ବାଣୀ ॥
 କହନ୍ତି ମୁନି ଏ କାହା ନନ୍ଦନ । ମୋତେ ଜଣିଲେ କର ଘୋରରଣ ॥
 ଏକେ ବାଳୁକ ଅଳପ ବୟସ । ସମରେ ଦେଖିଲୁ ବଡ଼ ସାହସ ॥
 ହସି ବୋଲନ୍ତି ବାଲମୀକ ମୁନି । ଶ୍ରେ ରାମ ସୀତା ନନ୍ଦନ ଏବେନ ॥
 ଧନ୍ୟ ମହିମା ତୋର ଚକ୍ରପୁରେ । ତୋତେ ଜଣିଲେ ତୋହର କୁମରେ ॥
 ଶ୍ରେ ରାମ କେତେ କାଳ ତପ କଲୁ । ଏମନ୍ତ ସୋନ୍ଧ୍ୟ କୁମର ପାଇଲୁ ॥
 ଏଠାରୁ ଶ୍ରୀଗବତ ଭଣା

ନିଅ ତୋ ଭାରିଆ ନନ୍ଦନ । ସମର୍ପି ଦେଲେ ତପୋଧନ ॥ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି
 ରଘୁପତି । ପୁତ୍ରକୁ ହୃଦୟେ ଲଗାନ୍ତି ॥ ମୁଖରେ ହଥନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର । ଅନଳ
 କରନ୍ତି ସେ ମନ ॥ ପ୍ରଣାମ ପିଲେ ଲବ କୁଶ । ଶ୍ରୀରାମ ପରମ
 ସନ୍ତୋଷ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚରଣରେ ପଡ଼ି । ଶୋଇଲେ ଶିରେ କରୁଥାନ୍ତି ॥

ଯୋଡ଼ି । ଶତ୍ରୁଘ୍ନକୁ କଲେ ମାନ୍ୟ । ଧନ୍ୟ ସେ ସୀତାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ॥
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ବେନି । ଲବ କୁଶଙ୍କୁ କୋଳେ ଘେନି ॥ ଶ୍ରୀରାମ
 ଯାନ୍ତି ଅଗସର । ସୀତାଙ୍କ ବେନି କର ଧରି ॥ ଅସ ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମା
 ବଦନୀ । ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ଥିତ ଠାକୁରାଣୀ ॥ ନ ଜାଣି କଲ ମୁଁ ଯେ ଦୋଷ
 ତୁ ମୋର ମନ କର ତୋଷ ॥ ତୋତେ ନ ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖି ।
 ହୋଇଲି ମୁହଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ ॥ ମନରେ ବନ୍ଧୁ ନ ବଢ଼ୁର । ରଥରେ
 ଆସି ବିଜେ କର ॥ ସୀତା ବୋଲିଲେ ହେ ଶ୍ରୀରାମ । ତୁମ୍ଭେ ମହତ
 ଭୟମ । ମୋ ଶୁଭ ବୋଲୁଣୀ ନାଶ । ପାଦପଦ୍ମକୁ ନୋହେ ସର ॥
 ନଥୁ ତୁମ୍ଭର ବେନି ମୁକ୍ତ । ମୁଁ ଯେ ନ ଯିବି କଦାଚିତ ॥ ଏମନ୍ତ
 ଶୁଣିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ପଡ଼ିଲେ ସୀତାଙ୍କ ଚରଣ ॥ ବିଜୟ କର ଠାକୁରାଣୀ
 ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ଥିତ ସାଥୀଭାଗିଣୀ ॥ କୋଥେ ଦେଲି ଶ୍ରୀରାମାଣୀ । ବଦନ
 ନୁଆଇଁ ତରୁଣୀ ॥ ଭଞ୍ଜ ହେ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । କେତେ କହୁବି
 ତୋର ଗୁଣ । ମୋତେ ଯେ ବନେ ଘେନିଗଲୁ । ନ କହୁ ଶୁଭ
 ପଳାଇଲୁ । ତୁମ୍ଭ ଅନ୍ତର ସେ ଲକ୍ଷଣ । ଏବେ ତୁ କହୁ ଏମାନ ॥
 ମୁକାଶ ବିବେକ ପଶୁଚ । ତୋତେ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଜଗତୀ । ସାହାକୁ
 ଶୁଣି ଘୋରବନ । ତାହାର ନ ଗୁହ୍ୟ ବଦନ ॥ ଯୋଏ ବୋଲନ୍ତି
 ଏହା ଶୁଣି । ବାଲି ହୋଇଲି ବି ଜନନୀ । ପିଅର ଧରିଛନ୍ତି କର ।
 ଆସି ରଥରେ ବିଜେ କର ॥ ଏମନ୍ତ କହନ୍ତି କୁମର । ଅମୃତ ଘେନି
 ବିଜେ କର ॥ କହୁଲେ ବାଲମୀକି ମୁନି । ବିଜୟ କର ଗୋ ନନ୍ଦନୀ
 ପାଇଲୁ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ବନେ । ଏବେ ତୁ ଯାଅ ତୋ ଭବନେ । ବହୁତ
 ପ୍ରବେଶରେ ରୁଟି । ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ଶୁଭକେଶୀ । ତୁମ୍ଭେ ବୋଲୁଛ
 ଯେବେ ପିତା । ଯିବି ବୋଲିଲେ ଦେଖି ସୀତା । ଅନନ୍ଦ ଶ୍ରୀରାମ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଲବ କୁଶ ସେ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ॥ ଶୁଣିକି ପ୍ରଣିପାତ କର । ବିଜୟ
 ଲଳନ କୁମାରୀ । କହୁରୁ ରହମାଳା ଦେଇ । ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ବଲ୍ଲ-
 ଦେବୀ ଗୋ ତାତ ଦୟା କରୁଥିବ । ମୋହର ଦୋଷ ନ ଦେଖିବ ॥

ବୋଲନ୍ତି ବାଲମୀକ ପିତା । ବିଜୟ କରି ଦେଖ ସୀତା ॥ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ
 ପାଶୋରିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ସଖୀଗଣେ କହ ॥ ସଖୀଙ୍କି ପ୍ରଣିପାତ
 କଲେ । ମଠକୁ ପଠିଆଇ ଦେଲେ ॥ ପୁଅ ଭାଇଙ୍କି ଦେଇ ଶ୍ରମ ॥
 ପଡ଼ିଲେ ଶୁଭୁର ଚରଣ ॥ ବୋଲନ୍ତି ବାଲମୀକ ମୁନି । ଶୁଣ ହେ
 ବାବୁ ଶୁଣପାଣି ॥ ତୁ ବୋଲ କରିବି କଳାଣୀ । ଭୁଲୁଛ ସବୁ ଧର୍ମ
 ଲୁଣ ॥ ଯାହାର ଜନକକୁମାରୀ । ପାଦପଦ୍ମରେ ପରିଚରୀ ॥ ଯାହାର
 ପୁତ୍ର ଲବକୁଶ । ତାହାକୁ ଅପ୍ରଭୁବ କଷ ॥ କୁବେର ସାର ପରିଚର
 ଖଟନ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ର ରାହାବର ॥ ଶନ୍ଦର ତୋହର ସେ ଭବ୍ୟ । ବ୍ରହ୍ମାକୁ
 କରିଅଛ ଜାତ ॥ ପ୍ରାବର ଜଙ୍ଗମ ମୁରତି । ଗଠ ପତଙ୍ଗ ଶୁଭଜାତି ॥
 ସମସ୍ତ ତୋହଠାରୁ ଜାତ । ତୁ ସବୁର ତାତ ମାତ ॥ ତୋ ଶୁଭୁ
 ବଶିଷ୍ଠ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ତାଙ୍କ ପରୁର ରଘୁରାଣ ॥ ମହା ପଣ୍ଡିତ ଯୋଗୋ-
 ଯୋଜୀ । ବୁଦ୍ଧାନନ୍ଦନ ପରିସେବୀ ॥ ତୋତେ ସେ ସମସ୍ତ କହୁବେ
 ହବ୍ୟ ନୟନେ ଶାନ୍ତି ଦେବେ ॥ ଏତେକ କହ ମୁନିବର । ଦୁହରା
 ଦେଇ ସଙ୍ଗତର ॥ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବୋଧ ବାହୁଡ଼ିଲେ । ମଠରେ ପ୍ରବେଶ
 ହୋଇଲେ ॥ ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଇ ରଘୁନାଥ । ବିଜୟ ନନ୍ଦଦୋଷ ରଥ
 ଦେବତାମାନେ ଦେଖୁଥିଲେ । ଶିରେ କୁସୁମ ବରଷିଲେ ॥ ହର-
 ଶଦ୍ଦ ନିରନ୍ତର । ଶୁଭର ଆଟର ରତର ॥ ବୋଲନ୍ତି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ
 ଶ୍ରୀମତୀ । କେ ହେବ ତୋର ସରସମ ॥ ଧନ୍ୟ ସେ ରାଜା ଦଶରଥ ।
 ପୁଅ ପାଇଲେ ରଘୁନାଥ ॥ ଧନ୍ୟ ସେ କରୁଣାଲ୍ୟା ରାଣୀ । ରବି
 ଧରଲେ ରଘୁମଣି ॥ ଧନ୍ୟ ସେ ଅଯୋଧ୍ୟା କଟକ । ଧନ୍ୟ ସେ ଦେଶ
 ଯେତେ ଲୋକ ॥ ଧନ୍ୟ ସେ ଅମ୍ଭ ନେତ୍ରମାନ । ଶ୍ରୀମତୀ
 ସୀତାଙ୍କ ଏକାସନ ॥ ଶ୍ରୀମତୀ ସେ କେ କୁସୁ କାରଣ । ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର
 ସମାନ । ଅମ୍ଭର ସେତେ ପାପ ଅଶ୍ରୁ । ଏହା ଦର୍ଶନେ କ୍ଷୁଣ୍ଣଗଲା ॥
 କହଇ ଶିଶୁ ଦାନ ନିଧି ॥ ହେ ଶ୍ରୀମତୀ କରୁଣା କଲ୍ୟାଣ ।
 ଅଜ୍ଞା ମରଇ ରଘୁନାଥ । ତୋ ପାଦେ ଲେଟୁ ମୋର ମାଥ ॥

ବହୁଳ ଜଳମୈଳ ବସି । ଶୁଣନ୍ତି ସବୁ ମହାରାଷି ॥ ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ
 ରାମଚନ୍ଦ୍ର । ବିଜୟ ଅଯୋଧ୍ୟା ନରେନ୍ଦ୍ର ॥ ରଥେ ବିଜୟ ଭାବଗ୍ରାସୀ
 ପୁତ୍ରକୁ ଜାନୁରେ ବସାଇ ॥ ସନ୍ଧ୍ୟେ ଜନକନନ୍ଦନ । ଯିବ ନୁଆଁ
 ଠାକୁରାଣୀ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଘେନି । ଗୁମର ବିଷଣୀ ସେ ଘେନି
 ବଜାଇ ଟମକ ମନ୍ଦୁରୀ । ଢୋଲ ମୁଦଙ୍ଗ ଢେରା ଭୁରୀ ॥ ବିଜୟ
 ପରମ ସନ୍ତୋଷେ । ଯାଗ ସଦନେ ପରବେଶେ । ରଥୁ ଓଢ଼ାୟି
 ରାମପଣି । ସଙ୍ଗତେ ବେନି ପୁଣି ଘେନି । ଗୁରୁକୁ ବଢ଼ିଲ ପ୍ରଣିପାତ
 ଜଳାଶ କଲେ ବୁଝାପୁତ । ବୋଲନ୍ତି ଅହେ ରାମ ଶୁଣି ଏ ବେନି
 କାହାର ନନ୍ଦନ ॥ ଦସି ବୋଲନ୍ତି ମହାବାହୁ । ସୀତାର ବେନି ସୁତ
 ଏହୁ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଘେନି । ସବୁକୁ ଜଣିଲେ କୁମର ॥ ପୁଣି
 ସାନନ ମୁନି ମନ । ପୁଅକୁ ଦଅନ୍ତି କୁମର ॥ ବୋଲନ୍ତି ଗୁଡ଼ ଦାମୋ-
 ଦର । ହେ ଗୁରୁ ସାବିତ୍ର ଅପାର ॥ ନିପୁଣ ଅଟେ ସମରେ । ମୋତେ
 ମାଇଲେ ଅକାତରେ ॥ ହନୁମନ୍ତକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଲେ । ସୀତା ସେ
 ଚିତ୍ତି ଶୋକ କଲେ ॥ ମୋ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଅଗ୍ନି
 ରତରେ ପଶୁଥିଲେ । ଜାଣିଲେ ବାଲମୀକ ମୁନି । ପ୍ରବେଶ ଦେଲେ
 ସେହୁକ୍ଷଣି । ସୀତାକୁ ପ୍ରବୋଧ କରଲେ । ଅନୁମାନକୁ ଶାନ୍ତିଲେ
 ମୁଁ କରୁଥିବ ବଡ଼ ଜୋଧ । ରାଷିଏ କଲେ ମୋତେ ବୋଧ ॥
 ପୁଅକୁ ପ୍ରବୋଧଲେ ଅଣି । ଅବର ଜନକନନ୍ଦନ । ଭୁମ୍ଭୁ ଭାବଣ
 ପରପାଦୁ । ତରିଲ ସମସ୍ତ ପ୍ରମାଦୁ । ପାଇଲ ଭାବିଷା ନନ୍ଦନ । ଶୁଣି
 ସାନନ ମୁନି ମନ । ସୀତା ରତରପୁର ଗଲେ । ଗୁମ୍ଫା ଅସ୍ତ୍ରାନେ
 ବିଜେକଲେ । ଶ୍ରୀହସ୍ତେ ଲେଖି ଚତୁଷ୍ପଣ । ଅଯୋଧ୍ୟା ଦୁର
 ବରଗଣ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ତରୁଣ । ପଡ଼ି ସନ୍ତୋଷ ରତଗର ॥
 ଦୁରକୁ ଦେଲେ ଶାନ୍ତିମାନ । କୁଲେ ବହୁତ ସନମାନ । ଭିତରେ
 ପଣି ଭିତଗର । କହିଲେ ମାତାକୁ ପ୍ରମୁଦ । ଦଶବରଷ ବୟସର ॥
 ସୀତା ଦୁରତ କୁମର । କରୁ ବାଲ୍ୟିକ ତପୋବ୍ରତେ । ବଢ଼ିଲେ

ତାହାଙ୍କ ଯତନେ । ସୀତା ସହୃଦ ଦୁଇଫଳ । ଦେନ ଅଲଲେ
 ରଘୁନାଥ । ଶୁଣି ସାନନ ସବମାଏ । ଅନନ୍ଦେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ବହେ ।
 ଉତ୍ସବ ଅନନ୍ଦ କଟକେ । ବାରତା ପାଇ ସବଲେକେ ॥ ହାଟବଜାର
 ହେଲୁ ନୁହ । କୋଧଲେ ସବୁ ଭୁବନର ॥ ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ ଦିବ୍ୟ
 ରସ । ଶୁଣି ପାତକ କର ଧ୍ୱଂସ । ଅନନ୍ଦ ହୋଇ ବଇଦେହୀ ।
 ଶୁଦ୍ଧଲେ ଅମୃତ ମଣୋହ । ମାର୍ଜନ ହୋଇ ରଘୁସର । ଭଲ ନନ୍ଦନ
 ସିଙ୍ଗତର ॥ ସଗୋହଠାରେ ବିଜେକଲେ । ଜନକଜେମା ପର-
 ଶିଳେ ॥ ବିବିଧ ଯୋଗାର୍ତ୍ତ ଉଦ୍ଧାର । ସମସ୍ତ ଅମୃତ ଶ୍ରେଷ୍ଠନ ॥
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବସନ ସାର । ଅସ୍ଥାନ ପରେ ବିଜେ କରି ॥ ତାମ୍ବୁଲ
 ଭୋଜ୍ୟଦନ୍ତ୍ରୀ ସୀତା । ରଞ୍ଜିତ ବୁଝାଣ କରତା । ଜାନକା ଦେନ ରାମ
 ରାଜେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୀତାଘୋଷେ ବିଜେ ॥ ଦେଖିଣ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମା ॥
 ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ରଘୁନାଥ ବାମା ॥ ଏମନ୍ତ ସମ୍ଭବ ମୁରତି । କାହୁଁ ଅଖିଲେ
 ରଘୁପତି ॥ ତୋତେ ନ ଦେଖି ତହୁଁ ମୁଖି । ବହୁତ ହୋଇଲିରେ
 ଦୁଃଖୀ ॥ ବାନ୍ଧୁକ ପ୍ରାୟୁକ ହୋଇଲି । ବେଶ ବସନ ତ୍ୟାଗ କଲି ॥
 ନୟନେ ନ ରହିଲା ନୀର । ସଖି ଗୋ ଶପଥ ତୋହର ॥ ପଲଙ୍କପରେ
 ନି ଶୁଅଇ । ଭୂତରେ ନିଦ୍ରା ନ ଲାଗଇ ॥ ନିରତେ ତୋର ରୂପ ଶୁଣ
 ଚିନ୍ତି ଅଭୁଲ ହୋଏ ପ୍ରାଣ । ଅଗ୍ରାନ୍ତେ ନୀବସଇ ସଖେ । ଭେଟ ନ ପାନ୍ତି
 ଭାଇମାନେ । ସେ ମୋର ପ୍ରତିକାର କଲେ । ଏହି ପ୍ରତିମା
 ଗଢାଇଲେ ॥ ଏହା ଦେନଶ ବସେ ଦିନ । ଶୁଣ ଗୋ ସୁବତୀ ରତନ
 ଭୂଖି ଶ୍ରୀରାମ ପାଟରାଣୀ । ତୋଷେ କହଲେ ଗୁଢ଼ବାଣୀ ॥ ବୋଲନ୍ତି
 ଜନକ ଭୂମାରି । ଦାସୀପଣକୁ ନୋହେ ସର । ମୋ ଗୁର ଘାଇଁ ଏତେ
 ଦୁଃଖ । ପାଇଲ ପୁରୁ ପଦ୍ମମୁଖ ॥ ମୁଁ ଗୁର ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ । ଦୋଷ
 ନ ଧର ରଘୁମଣି ॥ ଏସନ ଶୁଭ ମହାସଙ୍ଗ । ତରଣେ କରିଲେ
 ରବତ । ଦେଖି ଶ୍ରୀରାମ ଅନନ୍ଦରେ । ତୋଳି ଉଡିଲେ ହୃଦୟରେ ॥
 ମୁଖରେ ଦିଅନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରନ । ବୋଲନ୍ତି ଜୀବର ଜୀବନ ॥ ଶୁଣି ଶୁଣି

ଦେଇ ମନ । ଏମନ୍ତେ ଗଲା କହୁ ଦନ । କହନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 ଶୁଣ ତୁ ରଘୁକୁଳ ଶୁଣ । ସବୁର ଯଜ୍ଞଠାକୁ ଅସ । ଅଳଠାରୁ ଏ ଦେବ
 ଶେଷ ॥ ଅନୁତ ଦେବା ରଘୁଶର । ଧର୍ମ ପ୍ରକାଶ ଦେଉ ତୋର ॥ ଶୁଣି
 ସାନନ ରଘୁଶର । ପ୍ରବେଶ ସାଗରାଳେ ଯାଇ ॥ ରଘୁବ ଯୋଷଣା
 ଶୁଭ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁତ ଦେଲେ ନେଇ ॥ ଦାନ ଦକ୍ଷିଣା ଯେତେ ବଧୁ
 ଦେଲେ ଶ୍ରୀରାମ ପରସିଦ୍ଧି ॥ ତରୁ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଦାନନାଥ । ସଙ୍ଗତେ ଗୋନି
 ପୁତ ଗୁଡ଼ ॥ ଯଥା ବଧୁରେ ସାରି କର୍ମ । କରୁଣାସାଗର ଶ୍ରୀରାମ । ରଘୁଙ୍କ
 ଦେଲେ ପଳମୂଳ । ବହୁତ ବଧୁରେ ଶୀତଳ । ଦିନେ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଦବ୍ୟ-
 ଅନ୍ନ । ମଣୋନ୍ମ କଲେ ରାଜଗଣ । ଶୁଭ୍ର ମାତୁଳ ପାଇକ । ଭୁଞ୍ଜି
 ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ସବଲୋକ ॥ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ସକଳ ସୁଜନ । ଶ୍ରୀରାମ ବସିଲେ ଅସ୍ଥାନ
 ସମସ୍ତେ ପାରୁଣେ ପ୍ରବେଶ । ମେଲଣି କଲେ ରଘୁଶିଷ୍ୟ ॥ ଧନ ବସନ

ଅଳଙ୍କାର । ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ॥ ଗୁଣ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଯାନ୍ତି ।
 ସେ ଯାହା ମାଗନ୍ତି ତା ପାନ୍ତି ॥ ମେଲଣି ଦେଇ ସାଜନ । ଭବରେ
 ବିଜୟେ ଶ୍ରୀରାମ ॥ ଅନନ୍ତେ ଧରି ସୀତା କର । ବସିଲେ ପୁଲକ ଉପର ॥
 ବସ୍ୟ ଗୁଣ ପ୍ରକାଶିଲେ । ଯତନେ ବେଶ ଭୁଷା କଲେ ॥ ବହୁତ
 କୁସୁମରେ ଗଞ୍ଜ । ମୁକୁତା ଜାଲି ତସୁ ଶୋଭା ॥ କପୋଳେ କପୁର

ଚିତା । ନାସାରେ ଶୋଭଇ ମୁକୁତା ॥ କଦନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶି ତୋର ।
 ନୟନ ଲଳିବର ତାର ॥ ନାସିକା ଜଣେ ତଳସୁଲ । ଅଧର ଜବାସୁ
 ଭୁଲ ॥ ଦଶନ କୁଦକରାବତ । ପିନ୍ଧୁର ବାଳାର୍ଦ୍ଧ ମତ ॥ କଣ୍ଠରେ
 ରତ୍ନହାର । ଦଶଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ॥ କରେ ବାହୁଟି ରତ୍ନହାର ।
 ବହୁତ ରତ୍ନେ ଅଛି ଜଡ଼ ॥ ପିନ୍ଧନ୍ତି ବସନ ପଦନୀ । କଟରେ ରତ୍ନ
 ଓଡ଼ିଅଣି । ପୟରେ ବାଜେଣୀ ନୟର । ଅବର ନାନା ଅଳଙ୍କାର ॥
 ବହୁତ ଗୁଣେ ରଘୁଶିଷ୍ୟ । ସୀତାଙ୍କୁ କରଲେ ପ୍ରବେଶ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଦସ
 ପଦାଙ୍କୁ ଦେବାକୀ ଏ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶର । ଶ୍ରୀରାମ ସୀତା ଶ୍ରୀରାଜା । ଅଳଙ୍କାର

ଶିଶୁନୟ ବଣେ । ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ରାମ ଶୁଣ ସଦ୍ଧ । କୋପ ନ କର ତନ୍ତ୍ରମୁଖ ॥
 କଥାଏ ପଚାରଇଁ ତୋତେ । ଦୟାକର ଗୋ ପ୍ରିୟେ ମୋତେ ।
 ଜଗତେ ତୋ ଦେନ ଅଖ୍ୟାତି । ବହୁତ ପାଇଲି ମୁଁ ସଖା । ତେଣୁ
 ଗୁଡ଼ିଲି ଘୋରବନ । ଶ୍ରେ ସଖି ମୋର ବୋଲ ଶୁଣ । ଅଗ୍ନିରେ
 ଅରୁ କେଲେ ପଣ । ଜଗତ ଅଖ୍ୟାତି ବିନାଶ । ଶୁଣି ବହୁତ ମହା-
 ସଖା । ତାହାଲେ ଅଗୋ ବସୁମତୀ ॥ ଠାରୁ ଦିଅ ଗୋ ମୁହଁ ଯିବ ।
 ରାମର ମୁଖ ନ ଚାହିଁବି ॥ ସୀତାର ଏ ବଚନ ଶୁଣି । ବାଟ ଶୁଦ୍ଧିଲେ
 ସେହିପରି । ପଲଙ୍କ ତେଜ ରାମରାଣୀ । ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ଧରଣୀ ॥
 ତା ଦେଖି କେତେ ରଘୁନାଥ । ଯାଇଁ ଥାଇଲେ ବାସ ଫେର । ନ
 ଯାଅ ନ ଯାଅ ଗୋ ସୀତେ । ମୋହର ପେଥଟି ତୋତେ । ଶୁଣି
 କୋଳକୁ ମହାସଖା । ଶୁଣି ହେ ପ୍ରଭୁ ରଘୁପତି । ଏ ଯୁଗେ ତୁମ୍ଭ ଅମ୍ଭ
 ରେଷ । ଆଉ ନୋହିବ ରଘୁଶେଷ ॥ ମଥରା କଷ୍ଟଦେବ ଘରେ ।
 ଜନ୍ମିବ ଦେବଶାସ୍ତ୍ରଦେବ । କାସର ଉରେ ପିତା ନେବ । ଗୋପରେ
 ଲୁଗୁର ଅସିବ ॥ ନନ ହୋଇବ ତୁମ୍ଭ ପିତା । ସଶୋଦା ନାମେ
 ତୁମ୍ଭ ମାତା ॥ ଶ୍ରେ ପ୍ରଭୁ ଗୋପାଳଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । ଗୋପେ ବଢ଼ିବ
 ନୀଳା ରଙ୍ଗେ ॥ କଷ୍ଟକୁ ମାର ଉଗ୍ରସେନ । ରାଜା କରିବ
 ଭଗବାନ ॥ ଜଗସକ ଯେ ଧାଡ଼ ଦେବ । ସମୁଦ୍ର ଶିତରେ ପଶିବ
 ପୁରୁଷ ପୁରା ବୀରଜାରେ । ବାସ କରିବ ଅନନ୍ଦରେ ॥ କୁଣ୍ଡଳି କଟକେ
 ଶୁଦ୍ଧିରାଜା । ମୁଁ ତାର ହୋଇବି ତନୁଜା ॥ ଚକ୍ରଣୀ ହୋଇବ ମୋ
 ନାମ । ଶୁଣ ହେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ॥ ଚକ୍ରଣୀ ଭୃତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁରେ ।
 ବରଦା ଶିଶୁପାଳ ବରେ ॥ ବେତରେ ବର ବସିଥିବ । ମୋତେ
 ସେଠାରୁ ହରନେବ । ଏ ଯୁଗେ ରେଷ ନାହିଁ ଅରୁ । ଅସଲ ଗୁଡ଼
 ମହାବହୁ ॥ ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଗୁଡ଼ ଦେଲେ । ଦ୍ରା ସୀତା ବୋଲି ମୂର୍ଚ୍ଛି
 ଗଲେ ॥ ସଖାକ ପରେ ତେଜା ପାଇ । ଉଠିଲେ ରଘୁକୁଳସାଜି ।
 ଶୁଣି ଥାଇଲେ ଭାଇ ବେନି । ସଙ୍ଗେ ଲବ କୁଶ ଦେନି । ମୁହଁ

ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । କି କଥା କୋଲ ପଶୁଥିଲେ । ଶୁଭ୍ର ମୁଖ
 ଶୁଭ୍ର ଗନ୍ତ । କହନ୍ତି ଏକ ମନେ ଶୁଣ ॥ ସୀତା ଯେ ଥିଲେ ମୋର
 ଜଡ଼ । କହୁଲି ଶୁଣ ମହାସତୀ ॥ ଅଗ୍ନିରେ ଅଗ୍ନି ବେଳେ ପଶ । ଜଗତ
 ଅଖ୍ୟାତି ବିନାଶ ॥ ହୋଧେ ଭାବିଲେ ମହାସତୀ । ଠାବ ଦିଅ ଗୋ
 ବସୁମତୀ ॥ ଶୁଣି ଅବନୀ ବାଟ ଦେଲା । ଜାନକୀ ପାତାଲେ ପଶିଲା ॥
 ଦୟାଳୁ ଧରଣ ଅଶ୍ରୁଳ । ବହୁତ ହୋଇଲି ବଳନ । ବଳନ ଶୁଣି
 ପ୍ରବୋଧଲେ । ନ ରହୁ ପାତାଲେ ପଶିଲେ ॥ ଶୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସମ୍ଭବନ ।
 ରୋଦନ କଲେ ଘନ ଘନ ॥ ରୋଦନ କଲେ ଦୁଇ ପୁଅ । ଶେଷିନୀ
 କାହିଁ ଗଲେ ମାତା ॥ ଦୁଇ ପୁଅକୁ ସଙ୍ଗେ ଦେନ । ଗୋଟି କରନ୍ତି
 ରଘୁମଣି ॥ ଶୁଭ୍ର କରନ୍ତି ପ୍ରବୋଧନ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନ କର ରୋଦନ ॥
 ବେନି ନନ୍ଦନ ଭ୍ରତ ଦେଖି ! କାନ୍ଦି ହୋଇଲେ ଅନ୍ତ ଦୁଃଖୀ ॥ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ
 ଯେ ମହତ ସୁଜାଣ । ଏହାକୁ କର ପ୍ରବୋଧନ ॥ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧ
 କହୁଲେ । ଶ୍ରୀରାମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ॥ ରାଜ ପୁଅକୁ ପ୍ରବୋଧଣ ।
 ରହୁଲେ କୋଦଣ୍ଡ ଧାରଣ ॥ ଅଗମ ନଗମ କାହା । କେମନ୍ତେ
 ଜାଣିଲେ ତା ସୀତା ॥ ପାତାଲ ଭୁବନକୁ ଗଲେ । ଲାହୁ ଶେଷ କେମନ୍ତେ
 ରହୁଲେ ॥ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମୁନି କହ ଏହୁ କଥା । ଶୁଣି ଭୁବିବ ମନୋହରୀ ॥
 ଶୁଣି ସାନନ ମୁନିବର । କହନ୍ତି ବିଷୟକ ଆଗର ॥ ପାତାଲେ ପଶନ୍ତେ
 ସୀତାୟା । ପ୍ରତିଲେ ଏ ଜନ୍ମର ମାୟା ॥ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଲା ପରବେଶ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରବରୁଦେନେ ପ୍ରକାଶ ॥ ତେଣୁ ଜାଣିଲେ ଦେଖ ସୀତା । କହିଲେ
 ଅଗମ ବାରତା ॥ ପାତାଲପୁର ଲୋକ ସେତେ । ପାଶେଟି ଅଗ୍ନିରେ
 ସମସ୍ତେ ॥ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଲଙ୍କ ଅଣିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବଜେ କରୁଥିଲେ ॥
 ବୈକୁଣ୍ଠପୁର ଠାକୁରଣୀ । ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଟରଣୀ ॥ ଶକନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ
 ପରବାରୀ , ଯେ ଯାହା ନିଯୋଗ ରହିଛି ॥ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶ୍ରୀରାମ ।
 ଅଯୋଧ୍ୟା କରନ୍ତି ଗମନ । ଉତ୍ତର ହୋଇଲା କଟକେ । ବାରତା
 ପାଇଁ ଯିବ ଲୋକେ । ମନ ଅନନ୍ତ ହୁଏ କରେ । ପ୍ରାୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ

କୁମ୍ଭ ଦ୍ୱାରେ ॥ ସିନ୍ଧୁ ଦୁଆରେ ଶୁଭ ଚିତ୍ତ । କଦଳୀ ବୃକ୍ଷ କୁମ୍ଭମାନ ॥
 ତୋରଣା ପତାକା ଶୋଭିତ । ହରିଭ ଜନ ନେତ୍ର ଚିତ୍ତ ॥ ବାଜର
 ବିଦ୍ୟ ଘୋଷଣ । ଚମକେ ଚଉଦଭୁବନ । ପାଣ୍ଡେଟି ଯାଇ ଗ୍ରହ
 ଗର । ଦେଖିଲ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସହୋଦର । ରଥରୁ ବେଗେ ଓଢ଼ାଇଲ ।
 ଚରଣ ତଳରେ ପଡ଼ିଲ ॥ ସମ୍ପେଦେ ଗ୍ରହସ୍ତ୍ରାଦି ଦୁଇ । କୋଳତରଳେ
 ସେଗେ ନେଇ । ଚରଣେ ପଡ଼ି ଶତ୍ରୁଦନ । କହଇ ଗ୍ରହ ଗର ଶୁଣ ॥
 ଶୀତା ସୁନରୀ ସୁମପାଶ । ରହୁଲେ ଚଉଦ ଦିବସ ॥ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ବାକ୍ୟ
 ନ ଦେଖିଲେ । କୋପେ ପାତାଲେ ପ୍ରବେଶିଲେ ॥ ଶୁଣି ବିସ୍ମୟ ହୁଏ
 ଗର । ନେତ୍ର ବହୁଳା ମାରଧାର ॥ କେନ୍ଦ୍ର ବୋଲନ୍ତି ଶୀତା କାହିଁ ।
 ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଏଥ ନାହିଁ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ବିଜେ କର ଗଲେ । ନଗରେ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଅର୍ଘ୍ୟଦାନୀ ସବ ମାତ । ପ୍ରବେଶ ଶ୍ରୀରାମ
 ଅଗ୍ରତ ॥ ଲବ କୁଶଙ୍କୁ ଦେଖି ତୋଷ । ତାଳିଲେ ଅସ ବାବୁ ଅସ ॥
 ଶ୍ରୀରାମ ଧର ବେନୀଯୁକ୍ତ । ହେଲେ ମାତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ ॥ ସୁକୁନ୍ତି
 କରୁଣାନ୍ତା ରାଣୀ । ଜାହ୍ନୁ ମୋ ଜନକ ଦୁଲଣୀ ॥ ରାମ ନୟନୁ ବଦେ
 ପାଣି । କହନ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ ଜନନୀ ॥ ଚଉଦ ଦିନ ବରଦେହ । ଥିଲେ
 ଅମୃତ ପାଶେ ରହୁ ॥ ବୋଲଇ ଅଖ୍ୟାୟ ବିନାଶ । ଅଗ୍ନିରେ ଅଭି
 ବେଳେ ପଶ ॥ ଶୁଣି ଜୋଧରେ ମହାସତୀ । ତାଳିଲେ ଅଗୋ ବସୁ-
 ମତୀ ॥ ତୁ ମୋତେ ଠାବ ଦିଅ ଯିବ । ଶ୍ରୀରାମ ମୁଖ ନ ଚାହିଁବ ॥
 ଶୁଣି ଅବନୀ ତଟ ଦେଲ । ଶୀତା ଯେ ପାତାଲେ ପଶିଲ ॥ ତା ଶୁଣି
 କରୁଣାନ୍ତା ରାଣୀ । ମୁହଁରେ ପଡ଼ିଲେ ଧରଣୀ ॥ ଭରତ ମାତା ତୋଳ
 ଧରି । କାନନ୍ତି ଶୀତାଙ୍କୁ ସୁମର ॥ ଅଯୋଧ୍ୟାସ୍ଥର ନର ନାଶ । ଅବର
 ଦାସୀ ଧୂରବାଣୀ ॥ ନୟନ ଖରବେ ଚନ୍ଦ୍ରଲେ । ଶୋକ ସାଗରେ ମଗ୍ନ
 ହେଲେ ॥ ବଞ୍ଚେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ପ୍ରବୋଧ କଲେକ ନିଶେଷ ॥
 ଶୋକ ସହର ସବ ନାରୀ । ଲବ କୁଶଙ୍କୁ କୋଳେ ଧରି ନିରତ
 ପୁରେ ସବେ ଥିଲ । ରାମ ଅସ୍ତ୍ରାଦି ବିଜେ କଲେ ॥ ଶରଣ ମରୁଣୀ

ଜଳଧି । ତେଣୁ ଶରଣ ଦାନ କର । ଦୟା କର ଦେ ମହାବାହୁ ।
ତବ ଚରଣେ ଚିତ୍ତ ବଢ଼ୁ ॥

— (*) —

ରାଗ—ବଳଶା ।

ସୀତା ବିନା ଶ୍ରୀରାମ ମଣିଲେ ସବୁ ଶୂନ୍ୟ । ନେତ୍ର ନୀର ଝରି ଶୁଣି
ବଦେ ରୁଚି ଦିନ । ସୀତା ବିନା ଅନ୍ୟ କାହୁଁ ନ ଲାଗିବ ମନ । ସୀତା
ରୁଣି ଅନୁକ୍ଷଣେ କରନ୍ତି କାରୁଣ୍ୟ । ସୁଦେଶୀ ବଦେଶୀ ଦଗ୍ଧନବାସୀ
ସକଳ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଶୋକ ଦେଖି ହୋଇଲେ ବିଚଳ । ପଥର
ହଜାର ବର୍ଷ ରାମ ରାଜ୍ୟ କଲେ । ପାଣି ମିଶି ପ୍ରଜାମଣେ ଆନନ୍ଦେ
ପାଳିଲେ । କରୁଣାଳ୍ୟା କୈଳେସୁ ସେ ସୁମିତ୍ରା ସୁମତୀ । କାନିବିଶି
ଗଲେ ସବେ ଦେବ ଗୁଡ଼ି କର । ଦଶରଥ ଶରଣେ ମହର୍ଷୀ ସାତଶ ।
କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସବେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ କାଳ ଗ୍ରାସ । ଲେମ୍ବୁସ ଗନ୍ଧବ ଦୃଷ୍ଟ
କେକୟ ନଗରେ । ଦୌରାସ୍ତ୍ୟ ହେଉ ରାବଣ ମିଳେ ସବୁରେ
ଦୁଇ ପୁଅ ଦେଖି ଭୁତ ଗନ୍ଧବ ନାଶିଲେ । ଦଶ ବର୍ଷ ରହୁ ପ୍ରତେ
ଅଗଷ୍ଟ୍ୟକ କଲେ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରକେତୁ ଅଙ୍ଗଦ ଏ ଦୁଇ ସହୋଦର
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶରଙ୍କର ଅଟନ୍ତି ଜୁମର ॥ ରାମଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ଦୁହେଁ ହେଲେ
ଦଣ୍ଡଧର । ଅଙ୍ଗଦ ପାଲିଲା ମୟାଦେଶ ଅଧିକାର ॥ ଚନ୍ଦ୍ରକେତୁ ହେଲେ
ଅବମେଧ ଅଧିପତି । ଶତ୍ରୁବାଜା ସୁକାନ୍ତ ଏ ଶତ୍ରୁର ସନ୍ତତି ॥
ଶତ୍ରୁକୁଳ ଦୁଇ ପୁଅ ମଥୁରାଧିପତି । ହୋଇ ନିବିଢ଼େ ପଳିଲେ
ସେହି ବୟସର ॥ ଲବକୁଶ ପାଇଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ନନ୍ଦଗ୍ରାମ । ଅଠ
ଜଣେ ଅଠ ରାଜ୍ୟ ଦେଲେ ସେ ଶ୍ରୀରାମ ॥ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣି
ସବୁ ଶିଷ୍ୟଗଣ । ଯେଉଁ ରୂପେ ରାମ ଗଲେ କୈଳାସ ଭବନ । ଦିନେ
ପାଣି ମିଶି ସହ ପ୍ରଭୁ ରାବଣର । ସେ ଯାସନେ ବସି କରୁଅଛନ୍ତି ଚରୁର
କିଣ୍ଡା ଦୁଆରୀ ହୋଇ ଜଗିଛନ୍ତି ସାବେ ; କାଳ ପରୁଷ କଷ୍ଟ
ସନ୍ଧ୍ୟାସାବେଶରେ । ତହାଙ୍କ ସମୀପେ ଆସି ସାଧୁକି ସୁଧୁ । ରାମଙ୍କ

ଶୁଣୁରେ ବେଶେ ଜଣାଅ ବୋଲଇ ॥ ବଢ଼ାଇବ ଦୂତ ଅମ୍ଭେ ପେଶି-
 ଛନ୍ତି ସେହି । ଶ୍ରୀମତ ସହୃଦ କଥା ବାଞ୍ଛୁ କରିବଇ ॥ ଶ୍ରୀମତ ପାଶେ
 ଯାଇଁ ସମ୍ଭାଷେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । କୃତଜ୍ଞତା ହୋଇ ଜଣାଇଲେ ନିବରଣ ॥
 ଉପସ୍ଥିତ ବ୍ରହ୍ମାଦୂତ ଦ୍ଵାରେ ଅବସ୍ଥିତେ । ଅଜ୍ଞା କରି ରଘୁନାଥ
 ସାକ୍ଷାତ ନମନ୍ତେ ॥ ଶ୍ରୀମତ ବୋଲିଲେ ବେଶେ ତାଙ୍କୁ ଘେନି ଅସ ॥
 ବଞ୍ଚି ଦୂତଠାରୁ ଛାଡ଼ି ଦେବୁ ସବିଶେଷ ॥ ଶ୍ରୀମତ ଅଜ୍ଞା ପାଇ
 ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସ୍ଵରୂପେ । କାଳ ପୂରୁଷକୁ ନେଲେ ତାହାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ
 ପିନ୍ଧି ଅସ ନେଇ ରାମ ଦେଲେକ ଅସନ । କରଯୋଗ ପଶୁଥିଲେ
 କହ ପ୍ରାୟ ଜନ ॥ ସେ କାଳପୁରୁଷ କହେ ଶୁଣ ହେ ଶ୍ରୀମତ । ସେ
 କଥା କହିବି ନ ଶୁଣିବେ ଅନ୍ୟ ଜନ ॥ ଏ ସମୟେ ଏଠାରେ ସେ
 ଉପସ୍ଥିତ ଦେବ ବିଶ୍ଵାକ୍ଷ ଅଜ୍ଞା ତାକୁ ବଢ଼ିବ କରିବ ॥ ଶ୍ରୀମତ
 କହନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ବଞ୍ଚି ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଦ୍ଵାର ରକ୍ଷାକର ଯାଇଁ ହୋଇ
 ସାବଧାନ ॥ ଅଧିକ କି କହୁବି ସେ ମୋତେ ଅନାଇବ । ତାହାକୁ
 ଚେକିବ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଜାଣିବ ॥ ଏହି ସତ୍ୟ କରିଅଛି ଦୂତ ସମୀପରେ
 ସାବଧାନେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରହିବ ଭୁଲେ ଦ୍ଵାରେ । ଏହା କହି ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ
 ବିଦାୟ କରିଲେ । କାଳପୁରୁଷ କଥାରେ ମନ ଯୋଗ କଲେ । ଏମନ୍ତ
 ବେଳେ ଦୁର୍ବାସା ହୋଇ ଉପସ୍ଥିତ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି ରାମେ ଜଣାଅ
 ଭୁବନ ॥ ଅପେକ୍ଷା ଅମ୍ଭେ ତାଙ୍କ ଦରଶନ ପାଇଁ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ
 ବୋଲନ୍ତି ଦେବ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଅଜ୍ଞା ମେଘି ମୁଁ ନ
 ମାରିବି ଯାଇ । ଶ୍ରୀମତ ଅପରାଧ ମୋର ହେ ତପି ଗୋସାଇଁ । ଶୁଣି
 ମୁନି ମହାଜୋଷେ ତାହାଙ୍କୁ କହଲେ । ନଗ୍ରହାତ ରଘୁରାଜ କରିବ
 ବୋଲିଲେ । ମୁନିଙ୍କର କୋପ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚକିତ । ମୋହଲେ
 ନଗ୍ରହେଲେକେ ଦେବେ ରଘୁରାଜ ॥ ଏଥିରୁ ଭଲ ମୋହର
 ହୋଇବା ବିନାଶ । ଏହା ଭାବି ମୁନି ଘେନି ଶଲେ ରାମପାଶ । ତା
 ଦେଖି ଶ୍ରୀମତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦୂତେ ନିଦା କଲେ । ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ପାଦେ ଅର୍ପଣ

ଦେଇ ବସାଇଲେ । ମୁନକି ସମସ୍ତ କରି ପ୍ରଭୁର ଗୁଣ ଶୁଣି ॥ ଭକ୍ତଗୁଣେ
ଶାସ୍ତ୍ର ତାଙ୍କୁ କଲେ ଯେ ମେଲଣି ॥ ପ୍ରଭାତ ପାଳନ ମୂଳ ହୃଦରେ
ପାଞ୍ଚଲେ । ପ୍ରସୂର ତା ସ୍ନେହେ ଅତି ଅଳ୍ପ ହୋଇଲେ । ଦଳବ ନିବନ୍ଧ
କେତେ ନିହର ଖଣ୍ଡନ ॥ ନିରୁପାୟେ ଲକ୍ଷଣକୁ କଲେ ସେ ବର୍ଣ୍ଣନ ॥
ଲକ୍ଷଣ ଶ୍ରୀରାମ ପାଦେ ପ୍ରଣିପାତ ଦେଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭୃତ୍ୟଗଣେ
ମେଲଣି ମାଗିଲେ । ପ୍ରଜାଗଣେ ଜଣେ ଜଣେ କଲେ ସେ ସମ୍ଭାଷଣ ॥
ବାହାରିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିଜ ବେଶ ବାସ । ତାହା ଦେଖି ନଗରୀ
ପଡ଼ିଲା ହାହାକାର ॥ ସମସ୍ତଙ୍କ ନୟନୁ ବହନ ମାର୍ଗଧାର ॥ ମୟ
ଜରରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଶର ସ୍ତୋତ୍ର ପଢ଼ିଣ ଲକ୍ଷଣ
ପ୍ରାଣ ଦେଲେ ॥ ନରଦେହ ପରିହର ଦୈତ୍ୟ ରୁଦ୍ରନ ॥ ବଳେକଲେ
ଲକ୍ଷଣ ହୋଇ ତୋଷମନ ॥ ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ ଯେ ପଡ଼ିଲେ
ମହାଶୋକ । ବିଳାପ କରନ୍ତି ରାମ ହରାଇ ବଦନ ॥ ମୋତେ ଶ୍ରୀ
କେଶେ ଗଲ ହେ ଭାଇ ଲକ୍ଷଣ । ତୁମ୍ଭ ବିନା ଧୂମ୍ର ମୋର ଥିବା ଏ
ଜୀବନ ॥ ସୀତାଙ୍କୁ ବଢ଼ିଲି ମୁଁ ଲୋକ ଅପବାଦେ । ତୁମ୍ଭକୁ ବଢ଼ିଲି
ମୁହଁ କେତୁ ଅପରାଧେ ॥ ତୁମ୍ଭ ସମ ଭାଇ ଆଉ ନ ଥିଲେ ମୁଁ ।
ମୋ ସମ ନିଷ୍ଠୁର ଆଉ କେହି ନାହିଁ ମଞ୍ଜୁ ॥ ଲକ୍ଷଣ ବିଦ୍ରାବେ ମୁହଁ ରହିବ
କି ଭଲେ । ଯେ ଜଳେ ପଶିଲା ମୁହଁ ପଶିବି ସେ ଜଳେ ॥ ଏହା ଦେଖି
ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନଗ୍ରଜନ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଅନୁଗାମୀ ହୋଇଲେ ବନ୍ଧନ ॥
ଶ୍ରୀରାମ ବିଜେ ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀ ବିଭୀଷଣ । ଦରଶନ କଲେ ଆସି ଶ୍ରୀରାମ
ଚରଣ ॥ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଯିବା ନିମନ୍ତେ ବୋଇଲେ । ବିଭୀଷଣେ
ପ୍ରବୋଧ ରାଜ୍ୟରେ ରଖାଇଲେ ॥ ହନୁକୁ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ
ସମ୍ବଦନେ ଥିବ । ଅମ୍ଭର ଚରଣ ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ହୋଇବ ॥
ଅଯୋଧ୍ୟାଜନ ସବଳ ହୋଇଛନ୍ତି ॥ ସଙ୍ଗେ ଯିବକୁ
କରିଛନ୍ତି ଅନୁଜ୍ଞା ॥ କେତେ ଶାନ୍ତି ଖଟିଛନ୍ତି ଭ୍ରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ॥
ବୁଝିଲେ ହୋଇ ରାମ ହୋଇଲେ ମଉନ ॥ ଦଶରଥଙ୍କୁ ସେ ବଣିଷ୍ଠ

ନିଶାଲଲେ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅନୁକୁଳେ ରାମ ବାହାର ହୋଇଲେ ॥ ପ୍ରଭା
 ସୁରୁଷ ବାଳକ ବୃଦ୍ଧ ଯେ ସକଳ । ପ୍ରାବର ଶୁଣ ପରଜ ଅବ ପଶୁକୁଳ
 ସରସୁ ନୀରରେ ସବେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ତାହା ଦେଖି
 ଦେବଗଣେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଏ କଲେ । ଦତ୍ୟ ଦେହ ଧରି ରହୁଛନ୍ତି
 ଭୃଷରେ ॥ ଅବେଶିତ କରି ସବେ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ॥ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ
 ଯାଇ ରାମ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ॥ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେଖି ମନେ
 ଲାଗିଲେ ସନ୍ତୋଷ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇଲେ ଶଙ୍ଖ ଭର ସୁଦର୍ଶନ ॥
 ହିରଣ୍ୟ ହୋଇଲେ ଯେ ନିର୍ମଳ ନଳିନ । ଶ୍ରୀରାମ ପଦସୁଗନ୍ଧେ
 ଲେଖିବ କମଳ ॥ ସାନ ନୟ ମତି ତହୁ ରହୁ ଯେ ନିଶ୍ଚଳ ॥

କଟକ ଲୋକସେବା ପ୍ରେସରେ ଶ୍ରୀ ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରିତ